

PROVES D'ACCÉS A CICLES DE GRAU SUPERIOR

PART COMUNA: LENGUA ESTRANGERA - ANGLÈS

TEMARI

BLOC 1. CONTINGUTS FUNCIONALS

- 1.1 Establir relacions (saludar, identificar-se, presentar, respondre, disculpar-se, agrair, invitar, acceptar o refusar...).
- 1.2 Descriure i localitzar persones, objectes i situacions.
- 1.3 Demanar i donar informació en diverses situacions i llocs.
- 1.4 Demanar i donar instruccions. Suggestir, aconsellar i recomanar una actuació.
- 1.5 Narrar, descriure, resumir i interrogar sobre fets i esdeveniments presents, passats i futurs.
- 1.6 Expressar nocions d'existència o inexistència, presència o absència, disponibilitat o indisponibilitat, capacitat o incapacitat, quantitat, mida i mesura.
- 1.7 Expressar possibilitat, impossibilitat, probabilitat, improbabilitat, necessitat, obligació, prohibició, conseqüència lògica d'un altre fet.
- 1.8 Expressar opinió, sentiments, interès, preferència, acord, desacord, etc.
- 1.9 Expressar intenció, desig, voluntat o decisió de fer alguna cosa.

BLOC 2. BLOCS TEMÀTICS LÈXICS

- 2.1 Informació personal: identitat, aspecte físic, caràcter, família, amics, hàbits, interessos, etc.
- 2.2 Entorn laboral: professions, formació, recerca i lloc de feina, condicions, ingressos, etc.

- 2.3 Entorn d'habitatge: vivenda, situació (direcció, telèfon, ciutat i país), mobiliari, serveis, etc.
- 2.4 Entorn de la vida quotidiana: Denominació de botigues i comerços i dels productes que es poden adquirir: aliments i begudes, roba, etc. Preus, colors, mides . Expressions utilitzades als establiments i serveis públics (restaurants, bancs, correus): demanar, pagar, aconsellar i oferir, presentar queixes.
- 2.5 Entorn social:
- Relacions socials : Salutacions i presentacions, demanar i oferir, donar consell, demanar disculpes, mostrar empatia i agraïment . Correspondència i converses telefòniques.
- Viatges: accidents geogràfics, orientacions i distàncies. Països, idiomes i nacionalitats. Mitjans de transport. Meteorologia. Sistema monetari. Funcions comunicatives relacionades amb viatges i vacances: demanar informació al carrer, a la oficina de turisme, a l'agència de viatges i hotels.
- 2.6 Educació: escolarització, assignatures.
- 2.7 Cultura i lleure: afeccions, esports, música, premsa, cinema, teatre. Ofertes culturals a la ciutat: atraccions turístiques.
- 2.8 Serveis públics: correus, telèfons, bancs, policia, etc.
- 2.9 Tecnologia: els mitjans de comunicació.
- 2.10 Salut i medi ambient : cos, malalties, accidents, serveis mèdics, conservació del medi ambient, desastres naturals.

BLOC 3. CONTINGUTS GRAMATICALS

- 3.1 La oració: Afirmativa, negativa, interrogativa (Yes/no questions. Pronoms interrogatius).
- 3.2 Verbs be i have. There is, there are.
- 3.3 El present:
- A. Present Simple
 - B. Present Continuous
 - C. Present Simple versus Present Continuous
 - D. Stative verbs
- 3.4 El passat:

- A. Past Simple. Regular and irregular verbs
 - B. Past Continuous
 - C. Past Perfect simple and continuous
 - D. Used to, would/be used to/get used to
 - E. Present Perfect simple with still, yet, already, for, since and just
 - F. Present Perfect simple and contrast with past simple
- 3.5 El futur: will, be going to, Present Continuous with Future meaning.
- 3.6 Imperatiu. Let
- 3.7 Verbs modals
- 3.8 L'article: a/an/some/the/no article
- 3.9 El pronom
- A. Personal pronoun
 - B. Demonstrative pronoun
 - C. Reflexive pronouns
 - D. Possessive adjectives and pronouns. Possessive 's
- 3.10 El substantiu
- A. Singular and plural nouns
 - B. Countable and uncountable nouns
 - C. Compound nouns
- 3.11 L'adjectiu
- A. Position and use
 - B. Demonstrative adjectives
 - C. Adjectives -ed -ing.
- 3.12 Comparatiu i superlatiu
- 3.13 Some, any, no, every and their compounds
- 3.14 Quantificadors: much, many, a lot (of), lots of, (a) little, (a) few
- 3.15 Expressions de temps:
- A. Parts of the day, days, dates, months, seasons, years, centuries
 - B. Prepositions of time

C Frequency adverbs

3.16 Expressions de espai:

A. Prepositions of place and direction

3.17 Formació de paraules:

A. Prefixes

B. Suffixes

3.18 Verbs frasals bàsics

3.19 Do and make

3.20 Oracions subordinades:

A. Oracions de relatiu: Defining and non- defining relative clauses

B. Oracions condicionals: if,

C. Oracions temporals: when, while, after, before

D. Oracions consecutives: because, since, therefore, consequently, so.

E. Oracions de finalitat: in order to, to

F. Oracions de contrast: although, in spite of

3.21 El connectors:

A. and, but, so, because

B. Addition and contrast

C. Sequence

3.22 La veu passiva

3.23 Estil indirecte

3.24 Gerund i Infinitiu

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Comprendre i extreure la informació general i l'específica d'un text escrit, adaptat o autèntic, i realitzar tasques relacionades amb la lectura.

2. Explicar el significat de paraules, expressions o frases a partir de la informació donada pel context i el bagatge lingüístic i cultural propi, essent capaç de cercar sinònims o antònims de determinats mots.
3. Resoldre qüestions gramaticals relacionades amb el temari.
4. Redactar textos diversos, seqüenciant ordenadament les idees amb coherència discursiva, correcció ortogràfica, gramatical i lèxica, i amb una finalitat definida prèviament.

CRITERIS DE CORRECCIÓ

1. **Reading comprehension: 3 punts**

Poden ser preguntes de comprensió de la modalitat TRUE/FALSE, MULTIPLE CHOICE o OPEN QUESTIONS.

Modalitat TRUE/FALSE: És necessari que l' alumne expliqui el perquè de la seva resposta, bé utilitzant les seves pròpies paraules, bé esmentant l' evidència que es trobi al text.

No es valoraran:

- les respostes sense cap tipus de justificació.
- les respostes en les quals només s'indica la línia del text on es pot trobar l'evidència.
- les cites textuais que no contenen la justificació precisa o inclouen més d'una possible justificació.
- les cites gramaticalment incoherents o incompletes.

OPEN QUESTIONS: No es valoraran les respostes que siguin una còpia literal del text. L' alumne ha de saber sintetitzar o explicar amb les seves pròpies paraules les opinions expressades al text.

2. **Vocabulary: 1 punt.**

Es valoren els coneixements lèxics dels alumnes.

Trobar sinònims (0,25 punts per cada paraula)

Explicar el significat de paraules o expressions (0,5 punts per paraula o expressió).

3. **Grammar: 3 punts**

Es valora la correcció de l'ús i l'estructura morfosintàctica de la llengua.

(3 enunciats: 1 punt per cada enunciat).

4. **Writing: 3 punts**

Pregunta de producció lliure. És valorarà: el maneig del lèxic, l'organització de les idees, la coherència i la capacitat de transmetre un missatge, com també la creativitat i maduresa.

1 punt: Ortografia, riquesa del lèxic i adequació del registre.

1 punt: Estructura sintàctica i morfològica.

1 punt: Organització de les idees, coherència, creativitat i maduresa.

MODELS D'EXAMEN DE LLENGUA ESTRANGERA: ANGLÈS

Model 1

Read the text

The real world

Gana La Verde is a tv reality show broadcasted by Spanish language stations in USA. It is extremely popular with Hispanic viewers. Like other reality tv shows, such as *Fear Factor* and *Survivor*, contestants have a number of demanding challenges. They might eat insects, let rats crawl over them, or jump from a lorry travelling at high speed. In exchange, they have a chance of winning free legal assistance to help them obtain their Green Cards. For the people who participate in the programme it is the light at the end of the tunnel. A Green Card could change their lives and the lives of their families.

However not everyone approves of the show, and many people think tv companies should ban it. "How can we laugh at these people eating worms? It makes entertainment out of human suffering", says Luis Sánchez. But Leonard Liberman, executive vice-president of the company, argues that the show is trying to help people and that the end justifies the means.

Reading comprehension: (3 points)

1. Answer the following questions with you own words:

A) Why do contestants want to win the show? (1 point)

B) Why do some people disapprove of the show? (1 point)

2. Choose the correct alternatives. Give evidence for your answers from the text. (1 point)

A) *Gana La Verde* is a reality show which:

- 1- is shown on all channels in the USA
- 2- is similar to the tv show *Fear Factor*
- 3- gives all the contestants Green Cards

B) According to the text, why do people appear on *Gana la Verde*?

- 1- They want to be famous
- 2- They enjoy challenges
- 3- They want to be legal residents of the USA

C) How does Luis Sánchez react to the show?

- 1- He thinks it is funny
- 2- He thinks it helps people
- 3- He wants to stop it

Vocabulary (1 point)

Find synonyms in the text for the following words:

enormously _____ nevertheless _____ censure _____
recreation _____

Grammar (3 points)

1. Choose the correct option. (1 point)

- A) I first **met/ was meeting** Jack while I **studied/was studying** abroad
- B) I **travelled/ have travelled** to fifteen different countries in my life
- C) When I was a child, I **was thinking/ used to think** that Canada was near Australia!

2. Complete the sentences with the correct prepositions: (1 point)

- A) Ariana worried _____ eating the worms
- B) You should believe _____ yourself. You would have more chances to win.

C) He dreamt _____ appearing on a game show.

3. Complete the conditional sentences with the correct form of the verbs in brackets.
(1 point)

A) Alina is very beautiful. If she _____ (win) the contest, she will become a model.

B) I would buy a Ferrari if I _____ (win) the lottery

Writing. About 100 words. (3 points)

What's your opinion about tv reality shows? Give your point of view about the subject. Give examples.

Model 2

Read the text

Megalopolis

To the north of Hong Kong, the world's biggest city is growing. It hasn't got a new name yet, but it will probably be called Pearl River City and reflects the world of dramatic changes which capitalism is introducing in China.

The town of Shenzhen, just forty kilometres north of Hong Kong, is the world's biggest building site. It is an old fishing town but it is growing at an incredible speed, and the Chinese government hopes that in less than ten years this area will be the biggest city on earth, with a population of 40 million people.

The Hopewell Highway which runs from Shenzhen to Guangzhou and covers 120 kilometres will become the main street of a huge new city, as it gets bigger and bigger until the east meets the west, and the countryside in the middle disappears under concrete.

Pearl River City will probably be the world's First City. It won't be beautiful, but its power, energy and wealth will be felt in all corners of the world.

Reading comprehension: (3 points)

1. Read the text and answer True or False to the following statements. Find evidence in the text. (1 point)

- A) There is a new city called Shenzhen
- B) The Hopewell Highway is the main street of the new city
- C) The new city doesn't have a name yet

2. Answer the questions with your own words.

- A) In which way is the change towards capitalism reflected in China? (1point)
- B) What will Pearl River City be like? (1 point)

Vocabulary (1 point)

Find in the text synonyms of the following words and expressions:

very noticeable _____ place _____ very big _____ principal _____

Grammar (3 points)

1. Choose the correct form:(1 point)

- A) I went to the shops for to buy/ for buy/ to buy some shoes
- B) Do you enjoy dance/ dancing/ to dance?

2. Complete the sentences with a lot, many, a little or a few(1 point)

- A) I have _____ close friends. Two or three
- B) He has _____ money. He's a millionaire.
- C) "Do you take sugar in coffee?" "Just _____ . Half a spoonful".
- D) We don't need _____ eggs. Just half a dozen.

3. Complete the questions:(1 point)

A- A- I hope to go to university

B- (What/want/study?)_____

B- A- One of my favourite hobbies is cooking.

B- (What/like/make?)_____

C- A- I get terrible headaches.

Writing. About 100 words (3 points)

Describe a city where you have been and how you felt when you were there: its size, characteristics, people, atmosphere, etc.

Model 3

Read the text

Computer games.

Computer games are very popular. Many households have at least one. However, playing these games causes educational, social, and personal problems.

First, young people who spend a lot of time in front of a monitor are not studying, playing sport, socialising or learning about life. Second, they are more likely to be overweight and less healthy, so more prone to diseases such as diabetes.

Next, the games themselves are often quite violent and dangerously sexist. For instance, there are games which show fighting scenes where the most brutal is most applauded and women are shown as sexy, but weak. Moreover, violence against women is often part of these games. In addition, the language tends to be violent and sexist which further adds to the problems of the lack of interaction and social skills.

In conclusion, if we wish children to grow up to become well-adjusted members of society, these games should be more tightly controlled.

1. Reading comprehension (3 points)

a) Are the following statements true or false? Give reasons for your answers. No marks will be given for true or false only. (1 point)

1. Computer games are educational.
2. People using computer games tend to study more.
3. Computer games help to develop a non-sexist behaviour.
4. All the people who play computer games are fat.

b) Why are computer games “dangerously sexist”? (1 point)

c) Why do computer games cause educational problems? (1 point)

2. Vocabulary (1 point)

Find synonyms in the text for the following words.

1. Sickness _____
2. Abilities _____
3. For example _____
4. Frail _____

3. Grammar (3 points)

a) Rewrite what these people said in reported speech:(1 point)

Josh: “I will be away for two weeks” _____

Maria: “I want to go to Spain” _____

Riaz: “I am going to China next month” _____

Peter: “Did you invite all these people?” _____

b) Correct the mistakes in these sentences:(1 point)

If Herman won't study, He won't pass the test_____

If I won the lottery, I will buy a car_____

I didn't went to the cinema._____

If we used wind power, will electricity be cheaper?_____

c) Change the sentences from active to passive.(1 point)

Picasso painted Guernica._____

They will close the gallery at Christmas._____

4. Writing (3 points)

Write a composition (100 words approximately) on the following topic:

A world without internet?

Model 4

Read the text

PETS.

Over half the homes in Britain have domestic animals and as a result, the British spend almost a thousand million pounds a year on pets. In fact, many people treat their pets like members of the family. Pets can actually enhance our lives and health. Childless couples often keep a pet because they need to play the role of parent to strengthen their identity as a couple. Lonely, elderly people may keep a pet, such as a cat or dog for company or protection. Pets have also been used in therapy to help retarded youngsters develop a sense of responsibility and self-worth.

Yet while we treat our own animals with love and devotion, do we care about the way the society at large treat animals? In 1995, almost three million experiments on animals took place. These included warfare experiments and the testing of drugs, cosmetics and cleaning fluids. Animals are also slaughtered for their meat, skins and fur. In many cases, these animals are kept in terrible conditions and are cruelly treated by private companies and governments alike. However, some organizations

are forcing consumers, private industry and governments to examine their consciences.

1. Reading comprehension (3 points)

a) Are the following statements true or false? Give reasons for your answers. No marks will be given for true or false only. (1 point)

1. For some people, pets are like their own children.
2. Lonely people need a cat for protection.
3. Pet therapy can help mentally handicapped children.
4. Pets can endanger your health.

b) In what ways are animals treated cruelly? (1 point)

c) What kind of people can benefit from having a pet at home? Give two examples and explain how a pet would affect their lives? (1 point)

2. Vocabulary (1 point).

Find synonyms in the text for the following words:

nearly _____ murdered _____

part _____ whereas _____

3. Grammar (3 points)

1. Complete the conversations using the present perfect simple or the past simple of the verb in brackets. (1 point)

(It's 10 o'clock in the morning.) ' _____ (you / see) Mrs Carter this morning?' 'Yes, I _____ (see) her when I _____ (arrive) in the office, but she _____ (go) out soon afterwards.

2. Put these statements into **reported speech**. (1 point)

a) 'I can't swim very well,' I told her.

- _____

b) 'I don't want to go swimming' Andrew said.

- _____

3. Complete the sentences using the **correct form** of the words in brackets. Add **than, the** or **as** where necessary. (1 point)

a) Sarai always arrives at work much _____ anyone else. (early)

b) Jordi doesn't speak French as _____ his sister. (fluently)

4. Writing (3 points).

Write a composition (100 words approximately) on the following topic:

Bullfighting: sport or cruelty?

Model 5

Read the text

SURVIVORS.

Many of us occasionally think about living on a desert island but few ever get the chance to experience it. The television programme Survivors give that chance to sixteen lucky people every year. This is an extract from the diary of one of the contestants- Mike.

“When you think about living away from home, you always imagine another city or possibly another country, but travelling half way round the world to a beautiful island in the Seychelles is not the first idea that comes to mind. Now that I´m here I have to say that I absolutely love it. The scenery is quite amazing. I just love sitting on a rock, looking out to sea listening to the waves lapping at the shore, and the palm trees gently moving in the light breeze. There are moments when you feel like staying here forever. Having said that, it's not all easy. I really miss my family, especially my parents, and we're having problems finding food. Catching fish is pretty hard, especially when the sea is rough, as it is most days. We are learning, however, and I think I' m getting better at fishing. One thing that is obvious is that we're all losing weight. Everybody is looking fit and healthy. They won't recognise us when we get back to civilization!”

1. Reading comprehension (3 points)

a) Are the following statements true or false? Give reasons for your answers. No marks will be given for true or false only. (1 point)

1. The contestant imagined living on a desert island.
2. He's thinner than when he arrived on the island.
3. He is an expert at catching fish now.
4. He wants to leave the island.

b) Why does Mike love the island? (1 point)

c) Why are they losing weight? (1 point)

2. Vocabulary (1 point).

Find synonyms in the text for the following words.

1. opportunity _____ 2. passage _____
3. relatives _____ 4. trouble _____

3. Grammar (3 points).

1. Complete the sentences using the verbs in brackets in the **-ing form**, the **to infinitive**, or the **infinitive without to**. (1 point)

- a) I hate _____ (work) at weekends.
b) Would you like _____ (come) to a disco this evening?
c) Can I help you _____ (move) your things?
d) You really should try to stop _____ (smoke).

2. Choose the **correct form**. (1 point)

- a) You're very quiet. What **do you think** / **are you thinking** about?
b) How long **has Simon known** / **has Simon been knowing** Maria?
c) You **mustn't** / **don't have to** open the door before the train stops. You could fall out.
d) You **needn't** / **mustn't tell** Mary about the party. I've already told her.

3. Give **short answers** using the words in brackets. (1 point)

- a) Do you think it will be a good concert? (Yes / hope) _____
b) Is she ill? (No / think) _____

4. Writing (3 points).

Write a composition (100 words approximately) on the following topic:

Do you think you'll ever live abroad? Why? Why not?

Model 6

Read the text

Smoking Ban

Spain has introduced one of Europe's toughest smoking bans that even prohibits lighting up in open spaces like children's playgrounds and outside hospital.

Fines for breaking the ban range from a modest £25 to £513,800.

Aside from playgrounds and access points to schools and hospitals, smoking is also banned in bars, restaurants, discotheques, casinos and airports. However, hotels are allowed to reserve 30% of their rooms for smokers.

The Spanish Federation of Hostelry estimates the ban could lead to the loss of up to 350,000 jobs, as many Spaniards will stay at home rather than go without a cigarette at bars.

At the same time the government, struggling to pay off a huge deficit during an economic slowdown, seems to be hoping the ban will not stop too many Spaniards from smoking.

Last month, among a battery of austerity measures, it announced a rise in tobacco tax which it hopes will bring in an extra £668m a year.

Until now, bar owners could decide whether to allow smoking, depending on the size of their premises, while larger bars and restaurants had to have a designated smoking area.

Similar legislation in Ireland has had a limited economic effect.

By 2012, all of the EU's 27 member states should have banned smoking in enclosed zones.

Huw Borland, Sky News Online

1. Reading comprehension (3 points).

a) Are the following statements true or false? Give reasons for your answers. No marks will be given for true or false only.

1. Smoking is banned in hotels.

2. Spanish governments wants people to stop smoking.
3. The Spanish federation of hostelry agrees with this decision.
4. The price of tobacco has not increased during the last month.

b) Why do they think Spaniards will stay at home?

c) What does the author mean by “a battery of austerity measures”?

2. Vocabulary (1 point)

Find synonyms in the text for the following words

prohibited_____ big_____ if_____ authorize_____

3. Grammar (3 points)

1- Complete the sentences with when, if, before, or until.

- A) I'll have a bath _____ I go to bed.
- B) I'm coming to London tomorrow. I'll ring you _____ I arrive
- C) _____ it's a nice day tomorrow, we can go swimming.
- D) Wait here _____ I get back.

2- Complete the sentences with since or for:

- A- I've known my best friend _____ we were 10.
- B- We lived in our old flat _____ 15 years
- C- We've used this book _____ the beginning of the term

3- Complete the sentences. Use the correct passive form of the verbs.

Bella Bling (**arrest**) last night for publishing scandalous articles

Bella Ring

Every day, the Guardian Weekly newspaper (**sell**) in 86 countries

Every day,

4. Writing. About 100 words (3 points)

Quitting smoking.

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

PROVES D'ACCÉS A CICLES DE GRAU SUPERIOR

PART COMUNA: LLENGUA CASTELLANA

TEMARI

1.-ORTOGRAFÍA

1.1.-FONEMAS Y LETRAS

Fonemas y letras que no tienen correspondencia exacta: /b/, /k/, /g/, /j/, /r/, /z/, /i/. La h y la x, letras especiales.

1.2.-LA ACENTUACIÓN

Normas generales de acentuación: palabras agudas, llanas y esdrújulas

Acentuación de diptongos, triptongos e hiatos.

Acentuación de las palabras compuestas. El acento diacrítico.

1.3.-LA ENTONACIÓN Y LOS SIGNOS DE PUNTUACIÓN

La enunciación, interrogación y la exclamación.

El punto, la coma, los dos puntos, punto y coma, los puntos suspensivos, las comillas...

2.-NIVEL MORFOSINTÁCTICO: MORFOLOGÍA Y SINTAXIS

2.1. LOS DETERMINANTES

ARTÍCULO: *el, la, los, las, lo.*

Formas contractas: *al, del.*

ADJETIVO DETERMINATIVO

Demostrativo: *este, ese, aquel...*

Posesivo: *mi, tu, su...*

Numerales: *cardinales, ordinales, múltiples, partitivos.*

Indefinidos: *un, algún, ningún, poco, mucho, varios, todo...*

Interrogativos: *qué, cuál, cuánto (a, os, as).*

Exclamativos: *qué, cuánto.*

2. 2.-EL SUSTANTIVO

Definición.

El género: Definición. Formación. Clasificación: *masculino, femenino, neutro, epiceno.*

El número: *singular / plural.*

Otras formas de clasificación: *Comunes/ propios. Primitivos/ derivados. Simples/compuestos. Concretos/ abstractos.*

2.3.-EL PRONOMBRE

Definición.

Clasificación: *Pronombres personales. Pronombres determinativos. Pronombres relativos.*

2. 4.-EL ADJETIVO CALIFICATIVO

Definición.

El género: Adjetivos de dos terminaciones: blanco/blanca, traidor/ traidora.
Adjetivos de una terminación: alegre, feliz.

El número: singular, plural.

La concordancia: género y número.

2. 5.-EL VERBO

Las categorías verbales: Persona y número. El tiempo. Modo: indicativo, subjuntivo, imperativo. La voz: activa, pasiva.

Clases de verbos: Regulares, irregulares, defectivos. Copulativos/ predicativos.
Transitivos/ intransitivos. Impersonales.

El sistema verbal del español: la conjugación regular y la conjugación irregular.

2. 6.--EL ADVERBIO

Definición.

Clasificación: Lugar, tiempo, modo, cantidad, afirmación, negación, duda.

2.7.-LOS RELACIONANTES

PREPOSICIÓN: Definición y clasificación.

CONJUNCIÓN: Conjunciones coordinantes. Conjunciones subordinantes.

2.8. LA ORACIÓN: CLASIFICACIÓN

Según la actitud del hablante: Enunciativas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas, exhortativas, imperativas.

Según la naturaleza del predicado: Copulativas/predicativas.

Transitivas/intransitivas.

Oración simple.

Introducción a la oración compuesta.

3.-NIVEL LÉXICO-SEMÁNTICO

3.1. CREACIÓN DE PALABRAS

Derivación, composición. Los acrónimos.

3.2.-NIVEL SEMÁNTICO

3.2.1. LAS RELACIONES SEMÁNTICAS

Familias léxicas.

La identidad de significados: sinonimia.

Identidad de significantes: polisemia.

La oposición de significados: los antónimos.

4.-GRAMÁTICA TEXTUAL: El texto o discurso

4.1. LAS PROPIEDADES DEL TEXTO

LA ADECUACIÓN. Punto de vista comunicativo: Los registros idiomáticos.

LA COHERENCIA. Punto de vista semántico: unidad temática.

LA COHESIÓN. Punto de vista sintáctico: los conectores.

4.2. REGISTROS LINGÜÍSTICOS

4.2.1. Formal (culto, estándar).

4.2.2. No formal (coloquial, vulgar).

4.3. VARIEDADES TEXTUALES

4.3.1. LA NARRACIÓN: tema y estructura. Los personajes. El espacio y el tiempo. El punto de vista.

4.3.2. EL DIÁLOGO: el diálogo teatral. El diálogo en el relato: estilo directo/ estilo indirecto. La entrevista.

4.3.3. DESCRIPCIÓN: tema y estructura. Tipología: descripción técnica y descripción literaria.

4.3.4. LA EXPOSICIÓN: tema y estructura. Tipología y caracterización: textos divulgativos / especializados.

4.3.5. LA ARGUMENTACIÓN: tema y estructura. Clases de argumentos. Tipología y caracterización: argumentación científica y argumentación subjetiva.

OBSERVACIONES SOBRE EL COMENTARIO DE TEXTOS

- 1) Lee detenidamente el texto hasta lograr la debida comprensión.
- 2) El comentario no puede ser una paráfrasis, pues no se trata de repetir lo que el texto dice con otras palabras.
- 3) Trataremos de eludir los defectos formales: defectos de redacción, faltas de ortografía, desconexión entre las ideas expuestas, uso impropio del lenguaje, pobreza léxica y cultural, etc. La lengua escrita no es espontánea como la lengua hablada, por lo que requiere una constante elaboración y corrección. Por ello, al escribir:
 - a) Evita construir oraciones largas, pues en otro caso te obligarás al empleo de una puntuación más compleja (puntos y comas) que quizás no domines convenientemente.
 - b) Procura no repetir palabras: sustitúyelas por sinónimos.
- 4) Utiliza un léxico adecuado y preciso. Evita los vocablos vulgares e imprecisos.
 - a) Constata la concordancia sintáctica.
 - b) Repasa y corrige la ortografía.

5) Cuida la presentación

- a) Deja los márgenes apropiados.
- b) Cuida los sangrados que inician cada nuevo párrafo después de un punto y aparte.
- c) Evita hacer borrones y tachaduras. Si por alguna circunstancia excepcional tienes que suprimir alguna palabra o frase táchala con una línea.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN

- 1) Producir textos descriptivos, expositivos, argumentativos y narrativos comprensibles, de acuerdo con la estructura textual y las normas ortográficas y de puntuación, a partir de una situación o de un hecho definido.
- 2) Sustituir palabras de un texto mediante el uso de la polisemia, sinonimia y antonimia.
- 3) Interpretar el significado de locuciones, modismos y frases hechas de uso corriente en un contexto a partir de un texto escrito.
- 4) Identificar las ideas principales y las secundarias de un texto a partir de su lectura comprensiva.
- 5) Identificar las categorías gramaticales
- 6) Realizar un análisis sintáctico elemental de una oración simple.

BIBLIOGRAFÍA: LIBROS DE CONSULTA

1. LIBROS DE TEXTO de 4º de ESO, 1º y 2º de Bachillerato

2. ORTOGRAFÍA

- GARCIA-FRESNEDA, Ángeles. Acentuación. dictados: ejercicios para la autocorrección. Editorial Carena.
- HERNÁNDEZ, Guillermo. Ortografía básica. Actividades de autoaprendizaje. Editorial Sgel.

2.1. EJERCICIOS DE ORTOGRAFIA EN LÍNEA:

- <http://www.reglasdeortografia.com/ortoindice.html#D>
- <http://roble.pntic.mec.es/msanto1/ortografia/index1.htm>
- <http://www.lenguaensecundaria.com/material/examenes.shtml>

3. REDACCIÓN Y COMENTARIO DE TEXTOS

- FERNÁNDEZ, G. Cómo escribir correctamente. Autoevaluación. Ed. Playor.
- HERNÁNDEZ, G. y Rellán, C. Aprendo a escribir 2. Narrar y describir. Ed. SGEL
- HERNÁNDEZ, G. y Rellán, C. Aprendo a escribir 3. Exponer y argumentar. Ed. SGEL

- CORREA, E Y LÁZARO, F. Cómo se comenta un texto literario. Ed. Anaya
- CALLEJA, S. Escritura fácil: redacción y comentario de textos. Ed. Espasa Calpe

4. DICCIONARIOS:

- Diccionario de la Lengua Española. (www.rae.es)
- SECO, M. Diccionario de Dificultades del Español. Ed. Espasa Calpe.
- Diccionarios de sinónimos y antónimos.

MODELS D'EXAMEN DE LLENGUA CASTELLANA

Model 1

Los nuevos explotadores

Javier Marías (La zona fantasma)

[...] [los diputados] **han tumbado una medrosa ley** (la llamada *ley Sinde*) que, tras años de piratería internética totalmente impune, trataba de frenar *un poco* ese bandidaje. Ante la furia de los piratas, **casi todos se han arrugado**. No sé qué diablos hacen aún en el Congreso. Si tanto les puede el miedo, deben dedicarse a otra cosa. Es como si un policía se achanta al ver a un ladrón robando, y no trata de impedirselo por si se le enfada. Me parece una reacción normal y comprensible, pero ese individuo no está capacitado para ser policía.

También me parece normal y comprensible que la gente piratee lo que pueda, si nada va a pasarle por hacerlo. No les quepa duda de que si no estuviera penado hurtar en los almacenes, casi nadie pasaría por caja. Así que no culpo a los usuarios ni creo que deban ser perseguidos. **La tentación es muy fuerte**, y no estamos para resistirlas. Ahora bien, lo que no suele parecerme de recibo son las “justificaciones” y “argumentaciones” que esgrimen quienes tientan –y hacen negocio– y algunos de esos usuarios. No sólo quieren gratis películas, canciones, series televisivas y libros, sino que además pretenden tener razón y que se los aplauda por apropiarse de lo ajeno. Y poco menos que abogan por la desaparición de los derechos de autor y la supresión de la **propiedad intelectual**. Son los nuevos explotadores, que aspiran a tomar el relevo de quienes siempre explotaron a los artistas, los mecenas y los empresarios. Hablaré de lo que más conozco, los libros. Mucha gente sigue ignorando que el autor de una novela percibe sólo el 10%, y en las ediciones de bolsillo un 8% o incluso un 6%. Eso significa que, si una novela cuesta 20 euros, el novelista se embolsa 2 por cada ejemplar vendido. Está, por tanto, mucho más cerca del campesino que cultiva patatas que de ninguna otra figura de la larga cadena que lleva esas patatas al mercado de la esquina. Esto no siempre fue así. Durante largo tiempo fue peor. El escritor vendía su obra al editor, por una cantidad fija y normalmente miserable. El editor se convertía, con eso, en propietario único de la obra, y ya podía ésta tener un éxito demencial y vender millones de ejemplares, que el autor no veía un céntimo más, mientras que el editor se enriquecía indefinidamente con el trabajo y el talento ajenos. El reconocimiento del *copyright* y de la propiedad intelectual puso fin (relativo) a semejantes explotación y abuso. Ir contra esos logros es **lo más reaccionario que quepa imaginar**, tanto como ir contra

la jornada de ocho horas y pretender que los trabajadores vuelvan a deslomarse durante doce o catorce, como en tiempos de Dickens.

A menudo se emplea el término “privilegiados” para referirse a los cineastas, cantantes y escritores de éxito. Un artista no es nunca un “privilegiado”, no puede serlo. Cada uno saca su creación y la pone ahí, en el mercado. No obliga a nadie a verla, escucharla o leerla, no está en su mano. No elige a sus espectadores, oyentes o lectores, siempre son éstos quienes lo eligen a él, libremente. Se los gana con su talento o porque tiene suerte, uno a uno, ninguno le es regalado. Sus posibilidades de fracasar son infinitamente mayores que las de triunfar. Corre su riesgo. Es privilegiado el hijo del banquero, que lo tiene todo hecho y hereda una fortuna. O el del rico empresario. Lo es más, incluso, el del zapatero, que hereda una zapatería y no parte de la nada. El artista, cualquiera que sea su origen, parte siempre de cero, jamás puede ser un “privilegiado”. Ni Ken Follett, que también se ha ganado a pulso a cada uno de sus lectores.

1. Resume el texto en un máximo de cuatro líneas, con tus propias palabras, sin utilizar ni giros ni expresiones del mismo (1 punto)
2. Indica el tema del texto (de qué habla) en dos palabras (1 punto)
3. Explica el significado en el texto de las siguientes expresiones (aparecen en **negrita**): (1 punto)
 - a. Han tumbado una medrosa ley
 - b. Casi todos se han arrugado
 - c. La tentación es muy fuerte
 - d. La propiedad intelectual
 - e. Lo más reaccionario que quepa imaginar
4. Escribe un sinónimo de las siguientes palabras de acuerdo con el significado que éstas tienen en el texto (aparecen subrayadas): (1 punto)
 - a. Piratería
 - b. Achanta

- c. Privilegiado
d. Esgrimen
e. Abogan
5. Escribe un adjetivo derivado de cada una de estas palabras: (1 punto)
- a. Furia
b. Individuo
c. Libro
d. Tiempo
e. Origen
6. Clasifica morfológicamente (sustantivos, verbos, preposiciones...) las siguientes palabras: (1 punto)
- a. Conozco
b. Demencial
c. Tras
d. Casi
e. Pero
7. Analiza sintácticamente esta oración: “El escritor vendía su obra al editor, por una cantidad fija ” (1 punto)
8. Escribe una redacción de entre 100 y 150 palabras, de cuatro o cinco párrafos, aproximadamente unas cuatro o cinco líneas por párrafo, sobre uno de estos dos temas: (3 puntos)
- La piratería informática
 - Los derechos de autor.

Criterios de corrección

- Redacción: 1 p corrección

1 p adecuación, coherencia y cohesión

1 p expresión

- Ortografía: Se descontará un máximo de 2 p. por ortografía en todo el examen.
(0'1 por palabra)

Model 2

LA PLACENTA DEL GOLPE

[...] Pero el imprevisto surge. Víctor Carrascal lee el nombre de José Nasarre de Letosa Conde, que vota sí; luego lee el nombre de Carlos Navarrete Merino, que vota no; luego lee el nombre de Manuel Núñez Encabo, y en ese momento se oye un rumor anómalo, tal vez un grito procedente de la puerta derecha del hemiciclo, y Núñez Encabo no vota o su voto resulta inaudible o se pierde entre el revuelo perplejo de los diputados, algunos de los cuales se miran entre sí, dudando **si dar crédito o no a sus oídos**, mientras otros se incorporan en sus escaños para tratar de averiguar qué ocurre, quizá menos inquietos que curiosos. Nítida y desconcertada, la voz del secretario del Congreso inquiera «¿Qué pasa?», balbucea algo, vuelve a preguntar «¿Qué pasa?», y al mismo tiempo entra por la puerta derecha un ujier de uniforme, cruza con pasos urgentes el semicírculo central del hemiciclo, donde se sientan los taquígrafos, y empieza a subir las escaleras de acceso a los escaños; a mitad de la subida se detiene, cambia unas palabras con un diputado y se da la vuelta; luego sube tres peldaños más y se da otra vez la vuelta. Es entonces cuando se oye un segundo grito, borroso, procedente de la entrada izquierda del hemiciclo, y luego, también ininteligible, un tercero, y muchos diputados -y todos los taquígrafos, y también el ujier-se vuelven a mirar hacia la entrada izquierda.

El plano cambia; una segunda cámara enfoca el ala izquierda del hemiciclo: pistola en mano, el teniente coronel de la guardia civil Antonio Tejero **sube con parsimonia** las escaleras de la presidencia del Congreso, pasa detrás del secretario y se queda de pie junto al presidente Landelino Lavilla, que lo mira con incredulidad. El teniente coronel grita «¡Quieto todo el mundo!», ya continuación transcurren unos segundos hechizados durante los cuales nada ocurre y nadie se mueve y nada parece que vaya a ocurrir ni ocurrirle a nadie, salvo el silencio. El plano cambia, pero no el silencio: el teniente coronel se ha esfumado porque la primera cámara enfoca el ala derecha del hemiciclo, donde todos los parlamentarios que se hablan levantado han vuelto a tomar asiento, y el único que permanece de pie es el general

Manuel Gutiérrez Mellado, vicepresidente del **gobierno en funciones**; junto a él, Adolfo Suárez sigue sentado en su escaño de presidente del gobierno, el torso inclinado hacia delante, una mano aferrada al apoyabrazos de su escaño, como si él también estuviera a punto de levantarse. Cuatro gritos próximos, distintos e inapelables deshacen entonces el hechizo: alguien grita «¡Silencio!»; Alguien grita: «¡Quieto todo el mundo!»; alguien grita: «¡Al suelo!»; alguien grita: «¡Al suelo todo el mundo!». **El hemiciclo se apresta a obedecer**: el ujier y los taquígrafos se arrodillan junto a su mesa; algunos diputados parecen encogerse en sus escaños. El general Gutiérrez Mellado, sin embargo, sale en busca del teniente coronel rebelde, mientras el presidente Suárez intenta retenerle sin conseguirlo, sujetándolo por la americana. Ahora el teniente coronel Tejero vuelve a aparecer en el plano, bajando la escalera de la tribuna de oradores, pero a mitad de camino se detiene, confundido o intimidado por la presencia del general Gutiérrez Mellado, que camina hacia él exigiéndole con gestos terminantes que salga de inmediato del hemiciclo, mientras tres guardias civiles irrumpen por la entrada derecha y se abalanzan sobre el viejo y escuálido general, lo empujan, le agarran de la americana, lo zarandean, a punto están de tirarlo al suelo. El presidente Suárez se levanta de su escaño y sale en busca de su vicepresidente; el teniente coronel está en mitad de la escalera de la tribuna de oradores, sin decidirse a bajarla del todo, contemplando la escena. Entonces suena el primer disparo; luego suena el segundo disparo y el presidente Suárez agarra del brazo al general Gutiérrez Mellado, impávido frente a un guardia civil que le ordena con gestos y gritos que se tire al suelo; luego suena el tercer disparo y, sin dejar de desafiar al guardia civil con la mirada, el general Gutiérrez Mellado aparta con violencia el brazo de su presidente; luego se desata el tiroteo. Mientras las balas arrancan del techo pedazos visibles de cal y uno tras otro los taquígrafos y el ujier se esconden bajo la mesa y **los escaños engullen a los diputados** hasta que ni uno solo de ellos queda a la vista, el viejo general permanece de pie entre el fuego de los subfusiles, con los brazos caídos a lo largo del cuerpo y mirando a los guardias civiles insubordinados, que no dejan de disparar. En cuanto al presidente Suárez, regresa con lentitud a su escaño, se sienta, se recuesta contra el respaldo y se queda ahí, ligeramente escorado a la derecha, solo, estatuario y espectral en un desierto de escaños vacíos.

Javier Cercas

Anatomía de un instante

1. Resume el texto en un máximo de cuatro líneas, con tu propio lenguaje, sin utilizar ni giros ni expresiones del mismo (1 punto)

2. Indica el tema del texto de qué habla en dos palabras (1 punto)
3. Explica el significado en el texto de las siguientes expresiones (aparecen en **negrita**): (1 punto)
 - a. Dar crédito o no a sus oídos
 - b. Sube con parsimonia
 - c. Gobierno en funciones
 - d. El hemiciclo se apresta a obedecer
 - e. Los escaños engullen a los diputados
4. Escribe un sinónimo de las siguientes palabras de acuerdo con el significado que éstas tienen en el texto (aparecen subrayadas) (1 punto)
 - a. Imprevisto
 - b. Perplejo
 - c. Ujier
 - d. Plano
 - e. Oradores
5. Escribe un adjetivo derivado de cada una de estas palabras: (1 punto)
 - a. Voz
 - b. Incredulidad
 - c. Gestos
 - d. Respaldo
 - e. Estatuto
6. Clasifica morfológicamente (sustantivos, verbos, preposiciones...) las siguientes palabras: (1 punto)
 - a. Averiguar
 - b. Perplejo

- c. Por
- d. Ahí
- e. Se

7. Analiza sintácticamente esta oración (1 punto): “*El general Gutiérrez Mellado aparta con violencia el brazo de su presidente*”
8. Escribe una redacción de entre 100 y 150 palabras, en cuatro o cinco párrafos, aproximadamente unas cuatro o cinco líneas por párrafo, sobre uno de estos dos temas: (3 puntos)
- La importancia de la democracia
 - La misión del ejército en la sociedad moderna

Criterios de corrección

- Redacción: 1 p corrección
 - 1 p adecuación, coherencia y cohesión
 - 1 p expresión
- Ortografía: Se descontará un máximo de 2 p. por ortografía en todo el examen. (0'1 por palabra)

Model 3

¿Qué es lo que nos sostiene ante la adversidad, ante la dificultad o ante lo aparentemente imposible de superar?, cabe preguntarse. La respuesta que aporta el doctor Víctor Frankl es contundente: en esencia, la salvación del hombre está en el amor u a través del amor. En uno de sus fragmentos más conmovedores de *El hombre en busca de sentido*, escribe: “Comprendí cómo el hombre, **desposeído de todo en este mundo**, todavía puede conocer la felicidad –aunque solo sea momentáneamente- si contempla al ser querido. Cuando el hombre se encuentra en una situación de **total desolación**, sin poder expresarse por medio de una acción

positiva, cuando su único objetivo es limitarse a soportar los sufrimientos correctamente –con dignidad- ese hombre puede, en fin, realizarse en la amorosa contemplación de la imagen del ser querido”. Y esa contemplación no solo se convierte en **el oxígeno anímico** que le puede aportar algo de felicidad ante un entorno terrible, sino que de hecho se trata de **la palanca para la esperanza** necesaria que nos permite seguir viviendo.

Luego, el amor a un ser querido o incluso el amor a una tarea que realizar (amor y creatividad, en definitiva), son los pilares sobre los que se construye la esperanza y el sentido de la vida; son las respuestas al “¿Por qué vivir?”. Por ello, “quien tiene un porqué para vivir, encontrará casi siempre el cómo” solía decir el doctor Frankl. Pero para el alcance de ese sentido hay que ser capaz de trascender los estrechos límites de **la existencia centrada en uno mismo**, y creer que uno puede hacer una importante contribución a la vida; si no ahora, en el futuro. Esta sensación es necesaria si una persona quiere estar satisfecha consigo misma y con lo que está haciendo, creando de este modo una vida con sentido, desde un yo que deviene un nosotros y desde una entrega al presente que crea un futuro construido desde la conciencia y el amor.

Elisabeth Lukas. *Víctor E. Frankl. El sentido de la vida.*

- 1) Resuma el texto en un máximo de tres o cuatro líneas y sin copiar expresiones: utilice sus palabras propias (1 punto)
- 2) Diga cuál es el tema del texto en unas pocas palabras (en un simple sintagma nominal, por ejemplo) (1 punto)
- 3) Explique el significado en el texto de las siguientes expresiones (aparecen en negrita) (1 punto):
 - desposeído de todo en este mundo
 - total desolación
 - el oxígeno anímico
 - la palanca para la esperanza
 - la existencia centrada en uno mismo

4) Escriba un sinónimo de las siguientes palabras de acuerdo con el significado que éstas tienen en el texto (aparecen subrayadas) (1 punto):

adversidad:

contundente:

objetivo:

tarea:

contribución:

5) Escriba un adjetivo derivado de cada una de estas palabras (1 punto):

dificultad:

conocer:

amor:

existencia:

crear:

6) Analice morfológicamente esta frase: *Ellos son los pilares sobre los que se construye la esperanza.* (1 punto)

ellos:

son:

los:

pilares:

sobre:

los:

que:

se:

construye:

la:

esperanza:

- 7) Señale un complemento circunstancial y un complemento directo en la siguiente oración: *quien tiene un porqué para vivir, encontrará casi siempre el cómo.* (1 punto)
- 8) Escriba una redacción de unos cuatro o cinco párrafos aproximadamente (más o menos unas cinco líneas por cada uno de los párrafos) sobre uno de estos dos temas: (3 puntos)
- *Mi opinión sobre el cómo vencer las adversidades.*
 - *Cuente un momento que para usted haya sido muy difícil.*

Crterios de corrección

- Redacción: 1 p corrección
1 p adecuación, coherencia y cohesión
1 p expresión
- Ortografía: Se descontará un máximo de 2 p. por ortografía en todo el examen. (0'1 por palabra)

Model 4

Durante mi formación como científico, siempre me había llamado la atención otra de las **“travesuras” hechas por el tiempo**: que las mismas ideas parecían “surgir” simultáneamente en distintos lugares del planeta. ¿Por qué sucedía así? ¿Era todo parte de lo mismo?

Una de las respuestas provino de los escritos de la doctora Von Franz. Ella decía que los occidentales justo nos estábamos dando cuenta de que existía una marcada tendencia a que las cosas pasasen simultáneamente. Confirmaba que eso se observaba claramente en la historia de la ciencia: que existía una extraña tendencia a que ciertas ideas e inventos se produjesen en lugares distintos y a un mismo tiempo. Cuando un científico hacía un nuevo descubrimiento o cuando se inventaba algo que realmente **cambiaba la condición de la humanidad**, había una tendencia a que varios científicos, en el mismo momento y en el mismo año, tuviesen la misma idea en forma independiente. También sucedía que dos personas que no se

conocían en absoluto inventasen algo en un mismo período. Tenía lugar entonces **una disputa por plagio** y acerca de si uno había oído hablar del otro, o de si uno no le había robado el invento al otro. Pero en muchas de estas situaciones realmente se podía probar que no había conexión alguna. Los dos habían descubierto lo mismo en el mismo momento.

(...) A principios de la década del 30 Darwin había estado en las Islas Galápagos, y para 1858 solo había podido llegar a desarrollar la mitad de su trabajo. En ese año, un biólogo llamado Wallace, investigando en Malasia, sorprendentemente produjo el milagro. Logró desarrollar toda la teoría en una sola noche y **careciendo de sus facultades conscientes**. Según relataban, **pudo visualizarlo todo** durante una noche en la que padeció una alta fiebre debido a la malaria. A la mañana siguiente, después de recuperarse, escribió la teoría completa (y tal vez sin comprenderla completamente).

Fue por ello que, un año más tarde y ante la sugerencia de Lyell, ambos presentaron la teoría de la evolución, en su forma completa, ante los científicos en Londres.

Peat lo confirmaba en su libro: *Una de las teorías más revolucionarias en la ciencia fue entonces descubierta independientemente por dos hombres trabajando sin relación entre ellos. De igual importancia fue el descubrimiento independiente del cálculo infinitesimal por Newton y por Leibniz.*

Eduardo R. Zancolli. *El misterio de las coincidencias.*

- 1) Resuma el texto en un máximo de tres o cuatro líneas y sin copiar expresiones: utilice sus propias palabras. (1 punto)
- 2) Señale el tema del texto en unas breves palabras (con un sintagma nominal, por ejemplo). (1 punto)
- 3) Explique el significado en el texto de las siguientes expresiones (aparecen en negrita) (1 punto):
 - “travesuras” hechas por el tiempo
 - cambiaba la condición de la humanidad

una disputa por plagio
careciendo de sus facultades concientes
pudo visualizarlo todo

- 4) Escriba un antónimo de las siguientes palabras de acuerdo con el significado que éstas tienen en el texto (aparecen subrayadas) (1 punto):

Extraña:

Conocían:

Disputa:

Noche:

Independiente:

- 5) Escriba un nombre derivado de cada una de estas palabras (1 punto):

Sucedir:

Varios:

Descubrir:

Occidental:

Independientemente:

- 6) Analice morfológicamente las palabras de la siguiente frase: *confirmaba que eso se observaba claramente en la historia* (1 punto)

confirmaba:

que:

eso:

se:

observaba:

claramente:

en:

la:

historia:

7) Analice sintácticamente la siguiente oración: (1 punto)

En este año, un biólogo produjo el milagro

8) Escriba una redacción de unos cuatro o cinco párrafos aproximadamente (más o menos unas cinco líneas por cada uno de los párrafos) sobre uno de estos dos temas: (3 puntos)

- *Cuente alguna sorprendente coincidencia que haya ocurrido en su vida.*
- *Mi opinión sobre las gentes que roban las ideas a otras.*

Criterios de corrección

- Redacción: 1 p corrección

1 p adecuación, coherencia y cohesión

1 p expresión

- Ortografía: Se descontará un máximo de 2 p. por ortografía en todo el examen. (0'1 por palabra)

Model 5

Confesiones de un ex fumador

Javier Cercas, 17.10.2010

Hace año y medio dejé de fumar (...). Nunca lo imaginé porque fumo desde los 13 o 14 años y porque siempre he pensado que fumar estaba tan unido a mi identidad como mis huellas digitales, porque era incapaz de imaginarme a mí mismo sin fumar, porque yo me sentía un fumador nato que había nacido en un país de fumadores natos, un país donde todo el mundo fumaba a todas horas en todas partes, y adonde nunca llegaría la campaña antitabaquista desencadenada en el mundo desde los años ochenta. Pero me equivoqué, *me equivoqué de arriba abajo*: la campaña antitabaquista llegó, los **antaño** victoriosos *fumadores patrios* se batían en

retirada convertidos en apestados mientras el Congreso se apresta a debatir un endurecimiento de la ley antitabaco que prohibirá fumar en todos los bares y restaurantes, y hace año y medio yo dejé de fumar.

¿Qué ha ocurrido? No lo sé; lo único que sé es lo que me ha ocurrido a mí. A continuación paso a contarlo, no porque aspire a **emular** a los grandes narradores del vicio del tabaco –de Svevo a Ribeyro–, sino porque mi experiencia es más bien rara, tan rara que, hasta donde recuerdo, no se parece a la de ninguno de ellos. De entrada diré que empecé (...) a fumar porque en mi adolescencia fumar era un rito de paso y no se podía ser un hombre de verdad si no se fumaba (...). A partir de entonces mi vida de fumador transcurrió durante un tiempo con placidez. Sin embargo, en la segunda mitad de los ochenta, cuando empezaba en USA la campaña antitabaquista, tuve la **ocurrencia** peregrina de mudarme a ese país; allí *no gané para disgustos*, hasta el punto de que más de una noche me sorprendí aferrado a mi cigarrillo en medio de una tormenta de nieve y a 15 grados bajo cero, a la puerta de una fiesta universitaria, sufriendo *con la mayor entereza posible* que en el interior de la casa los varones no fumadores disfrutaran sin escrúpulos de abundante compañía femenina y de vino abundante. Así que no me quedó más remedio que volver a España, donde todo por fortuna seguía como siempre. La alegría no duró: justo entonces empezó lo peor. Tuve un hijo, y lo primero que le oí a su pediatra fue que el humo del tabaco era una de las causas de la llamada muerte súbita de los bebés, cosa que me provocó tal ataque de ansiedad que solo volví a fumar en mi casa **exiliándome** en el balcón; luego, conforme en España los fumadores nos convertíamos poco a poco en apestados, mi hijo se hizo mayor y, totalmente intoxicado por la campaña antitabaquista, empezó a acosarme. Su argumento era único aunque **demoledor**: no entendía que su padre se metiese entre pecho y espalda dos paquetes diarios de veneno; yo traté de defenderme, pero, pese a que desplegué toda mi *capacidad dialéctica*, al final no tuve más remedio que aceptar una evidencia: o estrangulaba a mi hijo y lo tiraba por el balcón o dejaba de fumar. Mi falta de personalidad hizo el resto, y prometí dejar de fumar cuando terminara el libro que estaba escribiendo. Convencido de que no merecía la pena vivir sin fumar, postergué al máximo el final de mi trabajo, pero cuando ya no pude quitar ni añadir una coma tuve que entregar el libro y afrontar mi compromiso. Como no me sentía capaz de cumplirlo, *pedí ayuda a un brujo*, que me mostró una foto espeluznante de los pulmones podridos de un fumador y me hipnotizó. Fue entonces cuando ocurrió.

- 1) Resume el argumento del texto anterior en un máximo de 3 o 4 líneas. Intenta no copiar palabras ni expresiones. (1 p.)

- 2) Señala el tema, a ser posible en una oración o un sintagma. (1 p.)
- 3) Escribe un sinónimo de cada una de las siguientes palabras (marcadas en el texto en **negrita**) (1 p.)
- antaño
 - emular
 - ocurrencia:
 - exiliándome:
 - demoledor:
- 4) Explica con tus palabras las expresiones que tienes a continuación (destacadas en *cursiva* en el texto). (1 p.)
- me equivoqué de arriba a abajo:
 - no gané para disgustos:
 - con la mayor entereza:
 - capacidad dialéctica:
 - pedí ayuda a un brujo:
- 5) Forma un derivado a partir de los siguientes sustantivos. (1 p.)
- país:
 - padre:
 - mundo:
 - año:
 - fortuna:
- 6) Analiza morfológicamente las siguientes palabras dentro de las categorías gramaticales variables (nombre, pronombre, determinante, adjetivo y verbo). (1 p.)
- fumar:

- fumaba:
- fumador:
- antitabaquista:
- cigarrillo:

7) Analiza sintácticamente la siguiente oración. Recuerda que además del sujeto y el predicado, debes señalar los complementos verbales. (1 p.)

- Una noche fumaba un cigarro en medio de la tormenta.

8) Redacción (3 p)

Escribe un texto en el que des tu opinión sobre la ley antitabaco.

- Puedes centrarte en tu experiencia personal, como en el texto de Javier Cercas,
- o bien, puedes señalar algunos aspectos sobre su aplicación:
¿Estás a favor? ¿Crees que así disminuirá el tabaquismo? ¿Cómo afecta esta medida a los dueños de bares y otros establecimientos?

La extensión es de 100 a 150 palabras y tiene que estar estructurado en 4 o 5 párrafos de unas 5 líneas cada uno.

Criterios de corrección

- Redacción: 1 p corrección
 - 1 p adecuación, coherencia y cohesión
 - 1 p expresión
- Ortografía: Se descontará un máximo de 2 p. por ortografía en todo el examen. (0'1 por palabra)

Model 6

La salida de la crisis

ALEJANDRO BOLAÑOS 04/02/2011

El consumo no se ha repuesto del doble impacto que supuso [la subida del IVA](#) y el fin de [las ayudas a la compra](#) de automóviles el pasado verano. El desplome de la construcción, [tres años después](#) del estallido de la *burbuja inmobiliaria*, no cesa, acelerado ahora por el recorte de la obra **pública**. El ajuste presupuestario se deja notar también en el gasto de las administraciones. La onda destructiva de la crisis muerde aún en el mercado laboral, tras llevarse por delante más de dos millones de empleos. Y, pese a todo, la recuperación de la economía española volvió a ponerse en marcha en el tramo final de 2010, tras *el frenazo en seco* del tercer trimestre.

Con la demanda interna *en retroceso*, son las **exportaciones** las que suministran combustible al crecimiento. "El sector exterior volvió a desempeñar un papel fundamental para amortiguar los descensos de la actividad interna", señala el Banco de España en su [boletín económico](#) de enero. En la primera estimación sobre lo que ocurrió en el cuarto trimestre, el organismo supervisor cifra la aportación positiva del sector exterior en 0,6 puntos porcentuales, suficientes para contrarrestar la caída de la **demanda** interna. El resultado es que, entre octubre y diciembre, el PIB creció un 0,2% respecto al tercer trimestre, y un 0,6% en la comparación con el mismo periodo del año anterior.

Si la estimación del Banco de España se confirma -el [Instituto Nacional de Estadística](#) publica un avance del cuarto trimestre en una semana-, los datos reflejarían que la economía española se estancó el año pasado, tras sufrir la crisis económica más dura desde la posguerra. En 2009 el PIB cayó un 3,7%; en 2010 el retroceso se habría quedado en el 0,1%.

Los cálculos del Banco de España mejoran el pronóstico del Gobierno (-0,3% en 2010), e incluso, la revisión que hizo sobre la marcha [esta misma semana](#) el secretario de Estado de Economía, José Manuel Campa, cuando anticipó que el PIB bajaría un 0,2%. Pero habrá que esperar a los datos definitivos, porque la cifra final *está a medio camino* entre el -0,1% y el -0,2%. El deterioro de la producción industrial en diciembre (la estimación del Banco de España se hizo sin este dato, conocido también ayer) y las *bruscas oscilaciones* del gasto público en el trimestre de **cierre** presupuestario añaden incertidumbre sobre esa cifra final.

PIB= producto interior bruto

- 1) Resume el argumento del texto anterior en un máximo de 3 o 4 líneas. Intenta no copiar palabras ni expresiones. (1 p.)

- 2) Señala el tema, a ser posible en una oración o un sintagma. (1 p.)

- 3) Escribe un antónimo de cada una de las siguientes palabras (marcadas en el texto en negrita) (1 p.)
 - subida:
 - pública:
 - exportaciones:
 - demanda:
 - cierre:

- 4) Explica con tus palabras las expresiones que tienes a continuación (destacadas en cursiva en el texto). (1 p.)
 - burbuja inmobiliaria:
 - el frenazo en seco:
 - en retroceso:
 - está a medio camino:
 - bruscas oscilaciones

- 5) Forma un adjetivo derivado a partir de las siguientes palabras. (1 p.)
 - consumo:
 - compra:
 - onda:
 - mejoran:
 - incertidumbre:

6) Analiza morfológicamente las siguientes palabras dentro de las categorías gramaticales variables (nombre, pronombre, determinante, adjetivo y verbo). (1 p.)

- consumo:

- interna:

- positiva:

- sufrir:

- resultado:

7) Analiza sintácticamente la siguiente oración. Recuerda que además del sujeto y el predicado, debes señalar los complementos verbales. (1 p.)

- La onda destructiva de la crisis muerde aún en el mercado laboral.

8) Redacción (3 p)

Elige **uno** de los siguientes temas:

- La crisis: ¿cómo nos ha afectado? ¿Qué consecuencias ha tenido en mi vida?. Comenta tu experiencia personal.
- b) Posibles soluciones para superar la crisis.

La extensión es de 100 a 150 palabras y tiene que estar estructurado en 4 o 5 párrafos de unas 5 líneas cada uno.

Criterios de corrección

- Redacción: 1 p corrección

1 p adecuación, coherencia y cohesión

1 p expresión

- Ortografía: Se descontará un máximo de 2 p. por ortografía en todo el examen. (0'1 por palabra)

PROVES D'ACCÉS A CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

PART COMUNA: LLENGUA CATALANA

TEMARI

1. ORTOGRAFIA

1.1 FONEMES I LLETRES:

B, V/ S, SS, C, Ç, Z/ G, J, TG, TJ/ X, IX TX, IG/ M, N, NY, MP/ L·L/ R, RR/ H;
els dígrafs.

1.2 L'ACCENTUACIÓ:

Diftongs, triftongs i hiats.

Normes generals d'accentuació: paraules agudes, planes i esdrúixoles.

Accentuació de les paraules compostes.

L'accent diacrític.

La dièresi: funcions i casos d'estalvi.

1.3 L'ENTONACIÓ I ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ:

L'enunciació, la interrogació i l'exclamació.

El punt, la coma, el punt i coma, els punts suspensius, les cometes...

2 . MORFOSINTAXI

2.1 ELS DETERMINANTS:

L'article determinat, l'article indeterminat i les contraccions.

Demostratius: aquest, aquell...

Possessius: el meu, el teu, el seu...

Numerals: cardinals i ordinals.

Quantitatius: gens, res, cap...

Interrogatius: què, quin, quant.

Exclamatius: que, quant.

2.2 EL SUBSTANTIU:

Definició, gènere i nombre.

Tipus de substantius: comuns i propis; primitius i derivats; simples i composts; concrets i abstractes.

2.3 ELS PRONOMS:

Definició i classificació: personals, relatius (identificació, funció i pràctica) i febles (funció i pràctica de substitució d'un complement).

2.4 L'ADJECTIU QUALIFICATIU:

Definició.

El gènere (adjectius d'una terminació i de dues), el nombre i la concordança.

2.5 EL VERB:

Les categories verbals: persona, nombre, temps i mode.

El sistema verbal: les conjugacions (verbs regulars i irregulars).

2.6 L'ADVERBI:

Definició i classificació: lloc, temps, manera (formació dels adverbis acabats en -ment), quantitat, afirmació, negació i dubte.

2.7 ELS RELACIONANTS:

Les preposicions: definició i classificació. Pràctica amb les preposicions més corrents.

Les conjuncions: coordinació i subordinació.

3. LÈXIC I SEMÀNTICA

3.1 LÈXIC:

Formació del lèxic català.

Els cultismes.

Préstecs d'altres llengües i barbarismes.

La creació de paraules: derivació i composició.

3.2 SEMÀNTICA:

Les famílies lèxiques.

Sinonímia i antonímia.

Locucions i frases fetes habituals.

Les relacions de significats: la comparació i la metàfora en el llenguatge quotidià.

4. GRAMÀTICA TEXTUAL: EL TEXT O DISCURS

4.1 LES PROPIETATS DEL TEXT:

L'adequació i els registres idiomàtics: formals i informals.

La coherència des del punt de vista semàntic. Text i paràgraf.

La cohesió des del punt de vista sintàctic. Els connectors.

4.2 LES VARIETATS TEXTUALS:

L'objectivitat. El text expositiu de divulgació i els gèneres periodístics (la notícia i la crònica). El text instructiu.

La subjectivitat. L'estructura del text argumentatiu (l'article d'opinió i l'editorial).

La narració, la descripció i el diàleg.

5. LECTURA DEL TEXT

Comprensió de les paraules, les expressions i el sentit global del text.

La reflexió a partir del text: identificació de l'estructura i de les idees principals i secundàries.

Explicació, amb paraules pròpies, del contingut.

6. CRITERIS D'AVUACIÓ. L'ALUMNAT HA DE SER CAPAÇ DE:

- Redactar un text expositiu, argumentatiu, descriptiu, narratiu o instructiu, d'acord amb l'estructura textual i amb les normes ortogràfiques i de puntuació, a partir d'una situació o d'un fet explicat.

- Substituir paraules d'un text mitjançant l'ús de la polisèmia, la sinonímia i l'antonímia

- Interpretar el significat de locucions, modismes i frases fetes d'ús corrent a partir d'un text escrit.

- Identificar les idees principals i secundàries d'un text a partir de la lectura comprensiva.

- Aplicar els coneixements teòrics estudiats (ortografia, morfosintaxi i lèxic i semàntica), tant a través d'exercicis específics com en la producció de textos.

7. CRITERIS DE CORRECCIÓ DE LA REDACCIÓ

S'adjudicaran:

3 punts quan el text expressi amb claredat idees i conceptes ajustats al tema triat entre els dos que s'han proposat, presenti tesis i arguments de manera ordenada, amb una distribució correcta en paràgrafs, un bon ús dels signes de puntuació i dels

marcadors discursius i un lèxic i una sintaxi adequats, i mostri en general una correcció gramatical clara;

2,5 punts quan el text expressi idees ajustades al tema i mantengui el bon ús de la puntuació i dels marcadors discursius i un lèxic i una sintaxi adequats, però es mostri pobre de contingut o no acabi de formular una tesi o uns arguments de forma clara;

2 o 1,5 punts quan el text s'expressi amb ordre, però es mostri marcadament pobre en idees i conceptes o no acabi de donar arguments clars i, a més, presenti algunes limitacions en el lèxic o la sintaxi i en l'aplicació de la normativa (2 o 1,5 punts, segons el grau en què es presentin aquests problemes);

1 o 0,5 punts quan el text presenti limitacions importants (1 o 1,5 punts, segons el grau), tant en el contingut (incoherències, contradiccions, falta de claredat...) com en la forma (errors ortogràfics o sintàctics, pobresa d'expressió, barbarismes o lèxic poc adequat...);

0 punts quan el text resulti del tot deficient, no expressi amb claredat les idees i presenti errors greus i reiterats de qualsevol tipus, o bé quan el contingut no s'ajusti als temes proposats.

ORTOGRAFIA

Les errades d'ortografia es penalitzaran descomptant 0,1 punts per errada fins a un màxim de 2 punts per a tota la prova.

8. ORIENTACIONS BIBLIOGRÀFIQUES

- Llengua catalana i literatura. Batxillerat. Sèrie Portal. Editorial Santillana.
- Llengua catalana i literatura. Batxillerat. Editorial Cruïlla.
- Llengua catalana. Prova d'accés als Cicles Formatius de Grau superior. Editorial Vicens Vives 2010.
- Au idò! Illes Balears. Català per a adults. Editorial Barcanova 2010 .
- Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2).
- Diccionari català-valencià-balear.

MODELS D'EXAMEN DE LLENGUA CATALANA

Model 1

1. Llegeix el text que tens a continuació i contesta les preguntes que s'hi relacionen (3 punts):

La bota de l'holandès

Aquells dies els àngels protectors de les persones massa racionals com jo devien estar en vaga professional i permanent. D'altra banda, si no era així, sense la vaga dels esperits de la raó, no es pot entendre la magnitud de la distància entre la causa i els efectes.

La vesprada de la gran final sud-africana (“la más alta ocasión que vieron los siglos”, com hauria dit Cervantes pensant en la batalla de Lepant), a casa vam engegar la televisió quan ja estava ben avançada la segona part. Llavors un jugador holandès, vestit del color de la casa d'Orange (la que va dirigir la rebel·lió contra els espanyols, que acabà amb la independència dels Països Baixos), un xicot alt i amb el cap pelat, avançà solitari cap a la porteria enemiga, i per un moment semblava que el gol era més que segur. Però la punta de la bota de l'holandès degué moure's un centímetre massa a l'esquerra, o massa cap a baix, i el baló ensopegà en el peu oportú del porter. No hi hagué gol holandès, hi hagué pròrroga, i la resta va ser gran notícia mundial, gran festa al camp i als carrers, i espectacle patriòtic més extens i més gros i més ample que si, en efecte, s'haguera repetit la victòria contra els turcs o Hernán Cortés hagués tornat a conquerir Mèxic i Pizarro el Perú, d'un sol colp i en un mateix dia. O com si la Mare de Déu del Pilar hagués tornat a Saragossa i l'apòstol sant Jaume a Santiago. La història és així, i així la contaràn els professors del ram en el futur, al costat o per damunt la manifestació del dia anterior a Barcelona, dels problemes financers del país, i del malestar de la població per la crisi econòmica. Gràcies a la bota de l'holandès, un error mínim, una puntada de peu una fracció de segon massa tard, Espanya s'elevava a les altures de la glòria. La resta és també coneguda: els diaris i les televisions, la casa reial i la resta de cases, la desfilada de Madrid, oceans de banderes i “soy español, español, español...español, español, español”, per si algú no ho sabia o no se n'havia adonat. Per un petit moviment de la bota. I els àngels de la raó als núvols o fent vaga.

Joan Francesc Mira (publicat a El temps 27 de juliol de 2010) (fragment)

- a. Què significa: persones massa racionals, vaga, ensopegà, oceans de banderes.
 - b. L'autor considera irracional la magnitud de la distància entre causa i efecte en el món del futbol d'alta competició. A quina causa i a quin efecte es refereix?
 - c. L'autor pretén criticar la irracionalitat. Per aconseguir-ho és important el to que adopta en el seu discurs. Quin d'aquests tons diries que usa: solemne, amenaçador, irònic o temorós? En què es nota? (1 punt)
 - d. De quina "gran final" parla el text?
 - e. A quins fets històrics compara l'autor la celebració de la victòria comentada?
 - f. En què podries estar d'acord amb el text? I què podries argumentar en contra?
2. Canvia de nombre les paraules següents: vaga, raó, distància, enemiga, gros, problemes, país, crisi, econòmica, oceans (1 punt).
3. Digues antònims dels mots següents: àngel, permanent, avançada, anterior, elevar.
4. Substitueix per pronoms els elements subratllats (1 punt):

Els àngels devien estar en vaga professional i permanent.

Un xicot alt i amb el cap pelat, avançà solitari cap a la porteria.

Els professors contaran la història així.

La punta de la bota de l'holandès es degué moure un centímetre.

5. Posa accent o dièresi on calgui (1 punt):

egoista, conduire, estimaveu, Lluisa, Lluís, llengua, aigües, diürn, reiem, universitària.

6. Redacta un text de cent cinquanta mots, aproximadament, sobre un dels temes següents (3 punts):

- La importància de l'atzar a la vida.
- La necessitat d'evasió de les persones en temps de crisi econòmica.

Criteris de correcció de la redacció: es corregirà seguint els criteris especificats al temari.

Ortografia: es descomptarà un màxim de 2 punts en tot l'examen (0,1 per errada).

Model 2

1. Llegeix el text següent i contesta les preguntes (3 punts):

Cap a l'any 1830, els corsaris i pirates deixaren de ser una amenaça fefaent per a les Balears amb les conquestes dels francesos d'Algèria i Tunísia. La seva desaparició comportà també que les torres i talaies disposades a la costa insular deixassin de ser necessàries i prengueren altres utilitats.

Els vestigis del que foren aquells punts de defensa encara prevalen al nostre paisatge, tot i que massa vegades han quedat esbaldregades per la desídia o perduren en l'oblit col·lectiu.

Aquest és el cas de la torre de Cala Figuera, una fortificació alçada l'any 1579 per ordre dels jurats del Regne dins el terme municipal de Calvià i que fou declarada Bé d'Interès Cultural el mes de març de 1949. La màxima protecció patrimonial no ha servit de gaire, perquè l'estructura ha perdut força any rere any, fins al punt d'estar gairebé en ruïna. Ara, però, la seva història és a punt de fer un gir.

D'ençà de 1994, el Grup d'Estudis de les Fortificacions de Balears (GEFB) lluita per a la seva preservació. Han estat necessaris desset anys de denúncies i protestes contínues perquè s'arribàs a una solució. Aquesta arribà el gener passat, quan la Comissió de Patrimoni Històric aprovà l'avantprojecte de restauració de la torre. "Aquesta fita és molt important, encara que arribi tard", recorda Àngel Aparicio, responsable del GEFB. No debades, bona part de la torre està esbucada i "allò que deu anys enrere s'hauria pogut preservar arreglant els quatre cruïes, ara s'hi haurà de fer una intervenció molt més costosa", afegeix l'estudiós.

L'aprovació del projecte implica que es farà una intervenció urgent a la fortificació per aturar el perill imminent de ruïna. Serà una primera actuació de la Brigada de Patrimoni que vindrà seguida d'una restauració més completa.

F. Marí: "Nous aires per a una torre esbaldregada" Diari de Balears (6-02-11)-
(Adaptació).

- a. Explica què significa l'expressió "han quedat esbaldregades per la desídia".
- b. Explica amb les teves paraules què vol dir "perduren en l'oblit col·lectiu".
- c. Quina funció tenien les talaies? Per quin motiu deixen de ser necessàries?
- d. Què significa per a una construcció ser declarada Bé d'Interès Cultural?

e. De quina manera s'ha aconseguit solucionar el problema de la torre de Cala Figuera?

f. Justifica amb les teves paraules el títol de l'article.

2. Escriu un sinònim, en relació al text, de cada una de les paraules següents (1 punt):

esbucada, vestigis, preservació, imminent, crui.

3. a. Digues per què duen accent o dièresi aquestes paraules (0,5 punts):

desídia, bé, protecció, denúncies, ruïna.

3. b. Forma adverbis a partir dels adjectius següents (0,5 punts):

fefaent, col·lectiu, necessari, continu, urgent.

4. Substitueix per un pronom feble els complements subratllats (1 punt):

- Els vestigis encara prevalen al nostre paisatge:

- La torre és una fortificació alçada l'any 1959:

- L'estructura ha perdut força:

- La Comissió aprovà l'avantprojecte de restauració:

- L'aprovació del projecte implica que el Departament de Patrimoni farà una intervenció urgent:

5. a. Analitza aquestes formes verbals del text (1 punt):

foren, prevalen, perdut, arribi, hauria.

6. Redacta un text, de 150 paraules aproximadament, estructurat en paràgrafs, a partir d'una de les dues opcions següents:

- Fes la descripció del teu racó preferit.
- Escriu una defensa o atac de la prohibició de fumar en espais públics.

Criteris de correcció de la redacció: es corregirà seguint els criteris especificats al temari.

Ortografia: es descomptarà un màxim de 2 punts en tot l'examen (0,1 per errada).

Model 3

1. Llegeix el text que tens a continuació i contesta les preguntes que s'hi relacionen (3 punt)

PUNTS NEGRES

(...) vaig sentir que el locutor explicava que calia buscar solucions “per als trams de concentració d'accidents, abans coneguts com a punts negres”.

Certament, el diccionari ofereix, de *negre*, accepcions negatives (...).

Potser m'equivoco, però diria que aquestes accepcions de l'adjectiu *negre*, més que amb la qüestió racial, tenen a veure amb l'absència de llum. La nit és fosca i, des de sempre, a la nit ens envaeix la inseguretats, la indefensió, l'angoixa. Si els humans hem convertit l'adjectiu *negre* en sinònim d'*infaust* o *dolent* és per les tenebres, no

perquè alguns tinguem la pell més fosca que d'altres. En canvi, expressions com “treballar com un negre” sí que tenen a veure amb l'explotació i l'esclavisme. (...)

Si els punts negres de les carreteres ja no els podem anomenar així, ¿com caldrà anomenar el bienni negre durant el qual la Ceda va ocupar el govern de la República? ¿*El Be Negre*? ¿*L'Ovella Negra* del carrer de Sitges? No podem dir tampoc que en Tal és l'ovella negra de la família i haurem de substituir aquesta expressió per un eufemisme complicat, perquè, després de canviar *negra* per un altre adjectiu, algú ens podria recordar que tampoc no és correcte vilipendiar l'ovella. I l'astronomia ja pot anar-se'n oblidant, dels forats negres.

(...) Igualment, hauríem de deixar de parlar de novel·la negra, perquè aplicar el concepte de negror a la novel·la violenta, criminal i de barris baixos podria tenir tints racistes. (...) Tot és possible en un món que ha aconseguit que, en premsa, ràdio i televisió, a la crisi se l'anomeni “desacceleració econòmica”.

Quim Monzó: “Esplendor i glòria de la Internacional Papanates” (fragments)

1.a. A què es refereix la denominació “trams de concentració d'accidents”?

1.b. Per què el locutor no vol dir “punts negres”?

1.c. Quines poden ser les accepcions negatives de *negre* que surten al diccionari?

1.d. L'autor creu que les connotacions negatives de *negre* són més originades per l'obscuritat que pel color de pell. Argumenta, a favor o en contra, d'aquesta interpretació.

1.e. Quins exemples, d'aplicació de llenguatge políticament correcte, posa l'autor? Amb quin to els exposa?

1.f. El text parla de les connotacions racistes que podem trobar en el llenguatge. A més de les races diferents a la nostra, quins altres col·lectius són menyspreats per moltes expressions tradicionals, tant cultes com populars?

2. Què vol dir: “eufemisme complicat”, “vilipendiar l’ovella” i “l’astronomia ja pot anar-se’n oblidant, dels forats negres”? (1 punt)

3. Digues per què duen accent o dièresi els mots següents: més, absència, qüestió, és, sí (1 punt).

4. Substitueix per un pronom feble els complements subratllats (1 punt):

- Hauríem de deixar de parlar de la novel·la negra.
- Vaig sentir que el locutor explicava que calia buscar solucions.
- Com caldrà anomenar el bienni negre?
- Aplicar el concepte de negror a la novel·la violenta, podria tenir tints racistes.

5. Escriu antònims de: tenebres, complicat, violenta, abans, fosca (adjectiu). (1 punt)

6. Redacta un text argumentatiu, de 150 mots aproximadament, sobre un d’aquests dos temes:

- El llenguatge políticament correcte, es pot considerar un neopuritanisme ridícul o contribueix a l’igualitarisme entre les persones?

- La responsabilitat dels mitjans de comunicació en l'ús del llenguatge; tant pel que fa a la correcció gramatical, com pel que fa a la creació de valors que influeixen en la convivència.

Criteris de correcció de la redacció: es corregirà seguint els criteris especificats al temari.

Ortografia: es descomptarà un màxim de 2 punts en tot l'examen (0,1 per errada).

Model 4

1. Llegeix el text que tens a continuació i contesta les preguntes que s'hi relacionen (3 punts):

D'una manera o altra, l'opinió general sobre al presència d'óssos al Pirineu podria expressar-se com una relació matemàtica: com menys distància, més oposició. O, el que és igual, els qui viuen més lluny de la possible zona d'influència són els qui mostren més entusiasme perquè a la muntanya hi hagi óssos. I a l'inrevés. Deixant de banda honorables excepcions, la regla es compleix indefectiblement. Els partidaris més acèrrims de l'expulsió dels plantígrads viuen a la zona per on aquests pul·lulen. En canvi, els funcionaris de les conselleries i ministeris responsables de la política de reintroducció de l'ós solen viure lluny. (...)

La reintroducció d'animals salvatges en un entorn d'on havien desaparegut és una decisió complexa, que se sol prendre després d'estudiar tota mena de pros i contres. El clamor en contra, en canvi, és una reacció immediata que només s'aguanta en una idea fixa: l'instint de supervivència. Quan el Síndic d'Aran aposta pel "Vagi-se'n, senyor ós", està formalitzant la por ancestral a la bèstia. Per això és tan fàcil criticar la seva postura des de lluny, i per això és tan difícil prendre'n una altra des de prop. (...) Aposta pel "Vagi-se'n senyor ós és, a aquestes alçades, una mala aposta.

En canvi, el Síndic podria tenir altres vies d'actuació. Si de debò vol guanyar la batalla de l'opinió pública, només cal que organitzi campaments de supervivència per als joves de les associacions més actives en la defensa dels animals (...) Una experiència de proximitat com aquesta posa a prova totes les creences. (...)

Màrius Serra: "La febre de l'ós" (adaptació)

- a. Explica el significat de l'oració "la regla es compleix indefectiblement".
- b. Qui creus que troba fàcil criticar la postura dels defensors de la reintroducció de l'ós?
- c. Què vol dir aquí "experiència de proximitat"?
- d. Explica amb les teves paraules què entens per "pros i contres".
- e. Què representen els funcionaris de conselleries i ministeris responsables de la política de reintroducció de l'ós?
- f. Podries justificar el títol del text? com podem entendre, aquí, la paraula *febre*?
- 2a. Digues per què porten accent aquestes paraules (0,5 punts):
óssos, plantígrads, supervivència, bèstia, debò.
- 2b. Posa accent o dièresi, quan faci falta, a les paraules que tens a continuació (0,5 punts):
reintroduccions, posseïa, introduint, país, memòria
3. Substitueix els complements subratllats per un pronom feble (1 punt):
- a. Els partidaris de l'expulsió viuen a la zona per on pul·lulen els óssos
- b. La reintroducció és una decisió complexa

c. És difícil criticar la seva postura

d. També és difícil prendre decisions

e. Cal donar una altra oportunitat als óssos

4a. Escriu els antònims, en relació al text, de les paraules que tens a continuació (0,5 punts):

presència, complex, responsable, ancestral, partidari.

4b. I ara, els sinònims d'aquestes altres (0,5):

de debò, expressar-se, entusiasme, honorables, creences.

5a. Digues l'infinitiu d'aquestes formes verbals (0,5 punts):

batia, concorrem, vine, fonien, cusen.

5b. Reescriu les oracions següents fent servir una perífrasi verbal que tenguin el valor que s'indica en cada cas (0,5 punts):

a. Ahir, a la reunió, eren tres o quatre. (probabilitat)

b. Presenta els exercicis corregits. (obligació)

c. Reintrodueixen l'ós al Pirineu. (obligació)

d. Vaig a cercar na Mariona per sortir. (obligació)

e. És hora d'acabar. (probabilitat)

6. Redacta un text, de 150 paraules aproximadament, estructurat en paràgrafs, a partir d'una de les dues opcions que et presentam (3 punts):

- a. La feina dels grups ecologistes.
- b. Les mascotes i l'abandonament.

Criteris de correcció de la redacció: es corregirà seguint els criteris especificats al temari.

Ortografia: es descomptarà un màxim de 2 punts en tot l'examen (0,1 per errada).

Model 5

1. Llegeix el text que tens a continuació i contesta les preguntes que s'hi relacionen (3 punts):

Per què no es vol continuar estudiant?

*Apuntaré unes quantes de les moltes causes que existeixen perquè ocorri l'abandonament precoç de l'ensenyament, ja que és un fet molt complex, encara que molt preocupant a l'Estat espanyol, i especialment a les Illes, ja que aquí quadruplicam l'objectiu que s'ha proposat la UE. En primer lloc hem d'anar a cercar-les a l'estudiant que no vol continuar. Segur que ens trobam davant una persona que no li han anat massa bé els estudis, que no ha trobat cap **al·licient** dins l'escola i que no veu cap necessitat d'estudiar pels objectius que té en el futur. En segon lloc, les causes s'han d'anar a cercar dins l'escola; el professorat no **ha connectat** amb aquest grup nombrós d'estudiants que només pensen a no tornar. Aquests alumnes veuen en el professorat persones repressores que els amarguen la vida i els causen molts problemes abans i quan els entreguen les notes. En tercer lloc, s'han de cercar les causes a la família, aquest és el **pilar fonamental** per a solucionar l'abandonament, ja que molts d'aquests alumnes provenen d'unes famílies que no han posat cap expectativa en els estudis dels seus fills i filles. La família ho s'ha preocupat de la feina que es realitzava a l'escola; aquests pares i mares no han acudit a l'escola si no ha estat **per mor** dels problemes que causava el seu fill i tot això ha fet que ja faci uns quants anys que aquest*

adolescent tengui el pensament posat a deixar l'escola i posar-se a treballar per un **sou de misèria**.

La solució d'aquest problema és molt difícil, especialment perquè no es pot modificar la família, però l'escola i el professorat poden fer-hi alguna cosa, especialment en el seguiment de l'alumnat que està en risc d'abandó, però és imprescindible que l'Administració educativa amplii les places del Programes de Qualificació Inicial Professional.

Joan Lladonet (publicat al Diari de Balears dia 9 de febrer de 2011)

- a. Digues dos motius pels quals un nombre important d'adolescents deixen d'anar als centres escolars.
- b. Quina és la imatge que solen tenir dels docents els joves que no volen assistir a l'escola?
- c. Quan solen acudir els pares i les mares dels alumnes que van poc a l'escola, i de mala gana, a parlar amb el professorat?
- d. Explica per què és difícil, bàsicament, posar remei al problema.
- e. És important, a les Illes Balears, el nombre de casos? en quina proporció?
- f. El pilar fonamental per solucionar l'abandonament és la família. Creus que el nivell d'escolaritat del context familiar incideix en el fet que els fills i filles deixin els seus propis estudis? Expressa la teva opinió.

2. Explica amb altres paraules els mots o expressions següents que van marcats en negreta al text (1 punt):

- a. per mor
- b. sou de misèria

- c. al·licient
- d. ha connectat
- e. pilar fonamental

3. Substitueix el complement subratllat pel pronom feble corresponent (1 punt):

- a. Apuntaré unes quantes causes.
- b. És una persona que no ha trobat cap al·licient.
- c. El professorat no ha connectat amb aquest grup.
- d. Aquests pares i mares no han acudit a l'escola.
- e. Aquí quaduplicam l'objectiu.

4a. Digues el motiu pel qual aquests mots duen accent o dièresi (0,5 punts):

- a. ampliï
- b. misèria
- c. bé
- d. freqüent

e. sòlid

4b. Posa accent o dièresi, quan calgui, a les paraules que tens a continuació (0,5 punts):

agrain	estudia	sol (astre)	heroína	momies
--------	---------	-------------	---------	--------

5a. Posa la forma d'article corresponent davant de cada substantiu (0,5 punts):

... igualtat	... índia	... anàlisis	... llegum	... una (hora)
--------------	-----------	--------------	------------	----------------

5b. Completa la sèrie de cada adjectiu que tens a continuació (0,5 punts):

			moltes
precoç			
	mixta		
		cultes	
complex			

6. Redacta un text, de 150 paraules aproximadament, estructurat en paràgrafs, a partir d'una de les dues opcions que et presentam (3 punts):

- La família en la societat actual.
- Estudiar i treballar?

Criteris de correcció de la redacció: es corregirà seguint els criteris especificats al temari.

Ortografia: es descomptarà un màxim de 2 punts en tot l'examen (0,1 per errada).

Model 6

1. Llegeix el text que tens a continuació i contesta les preguntes formulades (3 punts):

L'home sense conviccions

Fa massa temps que no parlem de l'home sense conviccions, i aquest oblit ens confirma que s'ha multiplicat fins a l'extrem. Mira'l: és l'home que domina, que triomfa, que puja. Tu mateix, tu mateixa, ben convençut del profit de tenir opinions sobre el que t'envolta, l'economia, l'urbanisme, la justícia, les notícies de cultura i l'esport, els afers múltiples de les converses, et sents diferent. Mantens la diferència, sense pensar l'èxit que suposa viure sense opinar. Ara estem davant un refinament: la persona perpètuament disponible, perpètuament oberta, i no en absolut perquè admeti noves idees, sinó perquè no en té cap. El desarrelament i la inseguretats hi han esdevingut una millora, perquè, qui no és ancorat en cap terra, per què hauria de sentir-se desarrelat?, i qui no emmagatzema cap dubte, per què hauria de sentir-se insegur? Les conviccions són un llast per al viatge de la vida, ja prou feixuc: qui en necessiti, com a màxim en dos o tres moments de l'existència, que les cerqui i utilitzi i allunyi com fem usualment amb els consells, els medicaments, les eines, els companys d'un viatge. L'ambigüitat i la despreocupació són l'equipatge intel·ligent, no les certeses, i l'opció d'anar a la deriva, sense haver atracat abans en cap port de conviccions, la vida més sensata. Tanmateix, demana't, ¿et serveixen les opinions, per a alguna cosa més que alimentar els enquestadors i parar el blanc de les converses alienes? Per què hauria de ser millor la teva esforçada opinió que un còmode, intel·ligent i permanent: "sincerament, no ho he pensat", vàlid per a tots els temes.(...)

Mira d'entendre-ho. L'home sense conviccions, atès que no té conviccions, no té en absolut la seguretats que aquest seu buit sigui una opció correcta: això ja seria una convicció, trencadora, marcadora, feixuga. Només amaga, al seu cap, una pregunta: per què no la deriva de viure sense opinions, sense certeses, amb el sensat mecanisme d'interrogar algú quan sigui imprescindible, de la mateixa manera que hom no té opinions jurídiques ni mèdiques i el que fa és consultar l'expert quan es fa necessari. Et resta alguna crítica? Sí, ja veig que penses que l'home sense conviccions és una ficció. I en efecte, però no més inexistent que l'home amb totes les opinions

perfectament encertades, o completament lliures. No ho oblidis. (...) L'home sense conviccions n'ha fet una passa més, i rere cada nou esforç, cada cop més esporàdic, sent el mateix buit, però acompanyat d'una dolça sensació de plaer i plenitud. Així que planteja't la possibilitat de viure sense conclusions, sense creences, en la perfecta i creixent entropia que, d'altra banda, ens agradi o no, és la llei més fèrria de l'univers.

Josep M. Llauradó. Escrits inofensius. (Adaptació).

- a) Explica quina és la tesi que defensa aquest article (1 punt).
- b) Defineix amb les teves paraules com és l'home que descriu l'autor (1 punt).
- c) Explica amb les teves paraules "les conviccions són un llast" (0,5 punts).
- d) Explica la frase "l'ambigüitat i la despreocupació són l'equipatge intel·ligent (0,5 punts).

2. Escriu un sinònim, en relació al text, de cada una de les paraules següents (1 punt):

feixuc, plenitud, eines, permanent, fèrria.

3. A partir d'alguns dels adjectius i adverbis que apareixen al text, completa el quadre següent amb els mots adequats (1 punt):

adj. masc. sing.	adj. fem. sing.	adj. masc. pl.	adj. fem. pl.	adverbi
---------------------	-----------------	----------------	---------------	---------

feixuc				
	oberta			
				sincerament
			còmodes	
		lliures		

4. Cerca al text cinc exemples de conjuncions i cinc de relatius (1 punt).

5. Escriu les formes verbals del verb *fer* adients d'acord amb el context (1 punt):

- Consulta l'expert quan es fa necessari.
- Consultarà l'expert quan es _____ necessari.
- Consultaria l'expert si es _____ necessari.
- Va consultar l'expert quan es _____ necessari.
- Ha consultat l'expert quan (es) _____ necessari.
- Ha de consultar l'expert quan es _____ necessari.

6. Redacta un text, de 150 paraules aproximadament, estructurat en paràgrafs, a partir d'una de les dues opcions següents:

- L'argument d'una pel·lícula que t'hagi agradat.
- Avantatges i inconvenients de les noves tecnologies en la vida quotidiana.

Criteris de correcció de la redacció: es corregirà seguint els criteris especificats al temari.

Ortografia: es descomptarà un màxim de 2 punts en tot l'examen (0,1 per errada).

PROVES D'ACCÉS A CICLES DE GRAU SUPERIOR

PART COMUNA: MATEMÀTIQUES

TEMARI

ARITMÈTICA I ÀLGEBRA

1. Nombres racionals. Càlcul amb percentatges. Nombres irracionals. Nombres reals. Valor absolut. Intervals. Aproximacions i errors. Notació científica. Ús de la calculadora.
2. Radicals i potències d'exponent racional. Operacions bàsiques. Ús de la calculadora.
3. Equacions de primer i segon grau. Equacions irracionals. Equacions biquadrades. Problemes de plantejament.
4. Equacions de primer grau amb dues incògnites. Resolució algebraica i gràfica. Sistemes de dues equacions lineals amb dues incògnites. Resolució algebraica i gràfica. Problemes de plantejament.
5. Inequacions. Inequacions lineals amb una incògnita. Resolució i interpretació gràfica.
6. Sistemes de tres equacions lineals amb tres incògnites. Mètode de Gauss. Problemes de plantejament.

Criteris d'avaluació

1. Utilitzar els nombres reals i les seves operacions per presentar i intercanviar informació.
2. Utilitzar els percentatges per resoldre problemes quotidians: rebaixes, IPC, IVA, percentatges encadenats, ...
3. Conèixer l'existència d'expressions decimals infinites no periòdiques i saber que estan associades als nombres irracionals. Establir l'aproximació adequada

(arrodoniment o truncament) en un càlcul concret. Operar amb nombres “molt grans” o “molt petits” utilitzant la notació científica.

4. Representar sobre la recta diferents intervals. Expressar i interpretar valors absoluts, desigualtats i distàncies en la recta real.

5. Utilitzar les potències i els radicals com a eina per a la resolució de problemes.

6. Aplicar els procediments de resolució d'equacions. Les equacions biquadrades seran com a màxim d'ordre 4. Les equacions irracionals només contindran una arrel, i aquesta serà quadrada.

7. Aplicar els procediments de resolució de sistemes lineals de dues equacions amb dues incògnites (substitució, igualació, reducció, gràfic) i de tres equacions amb tres incògnites (mètode de Gauss) que siguin un sistema compatible determinat.

8. Interpretar geomètricament les solucions de les equacions i els sistemes lineals de dues equacions amb dues incògnites.

9. Resoldre gràficament problemes en els quals intervenen una o dues variables lligades per una inequació de primer grau.

10. Traduir problemes expressats en llenguatge comú, extrets de la realitat social i de la naturalesa, al llenguatge algebraic o gràfic fent ús de les tècniques estudiades (equacions, sistemes, inequacions, ...) per resoldre'ls i interpretar les solucions obtingudes.

FUNCIONS i GRÀFIQUES

1. Funcions reals de variable real. Expressió analítica, taula de valors, domini, recorregut, gràfica. Aspectes globals d'una funció.

2. Funcions lineals. Propietats i característiques bàsiques. Utilització i reconeixement de les funcions lineals en situacions de la vida quotidiana.

3. Funcions quadràtiques. Propietats i característiques bàsiques. Optimització.

4. Funcions exponencials. Propietats i característiques bàsiques. Aplicació de les funcions exponencials a problemes socials, econòmics i científics.

5. La funció logística. Propietats i característiques bàsiques. El creixement de les poblacions.

6. Introducció als logaritmes. Concepte i càlculs bàsics. Aplicació dels logaritmes a la determinació d'exponents. Ús de la calculadora.

7. Funcions logarítmiques. Propietats i característiques bàsiques. Utilització i reconeixement de les funcions logarítmiques en la naturalesa i la ciència.
8. Funcions definides a intervals senzilles.
9. Interpolació lineal. Extrapolació. Aplicació de la interpolació i extrapolació a problemes reals.

Criteris d'avaluació

1. Analitzar i utilitzar convenientment les funcions que més sovint apareixen en fenòmens socials i de la naturalesa. Interpretar situacions presentades mitjançant relacions funcionals expressades en forma de gràfics, taules o expressions analítiques.
2. Identificar la imatge, antiimatge, d'una funció expressada analíticament o gràficament. Identificar el domini i recorregut d'una funció expressada gràficament.
3. Obtenció de l'expressió analítica d'una funció senzilla donada per un enunciat o la seva gràfica. Utilitzar diferents formes d'expressar una funció: taula de valors, equació i gràfica.
4. Representar gràficament funcions en els eixos de coordenades a partir de l'expressió analítica.
5. Conèixer l'equació de la recta, identificant i interpretant sobre la gràfica el pendent i l'ordenada a l'origen, i representar-la gràficament. Obtenció de l'expressió analítica d'una funció lineal o afí a partir de la gràfica o d'alguns dels seus elements. Determinació de la incidència entre rectes, posició relativa de rectes, paral·lelisme i perpendicularitat.
6. Conèixer l'equació general d'una funció quadràtica $y = ax^2 + bx + c$. Calcular els punts de tall amb els eixos de coordenades i el vèrtex de la paràbola a partir dels coeficients a , b i c . Identificar la concavitat/convexitat de la funció a partir del signe del coeficient a , i representar-la gràficament. Utilitzar les propietats del vèrtex d'una paràbola per plantejar i resoldre problemes d'optimització relacionats amb la realitat social, amb l'economia i amb la naturalesa.
7. Conèixer les equacions i propietats fonamentals (domini, asímptotes, monotonia, concavitat/convexitat) de les funcions exponencial, logística i logarítmica i representar-les gràficament. Reconèixer les funcions exponencials en problemes d'interès bancari, taxa d'alcoholèmia, la desintegració de substàncies radioactives,

8. Reconèixer la funció logística en el creixement de les poblacions. Ús de la calculadora per fer estimacions.
9. Diferenciar funcions lineals, quadràtiques i exponencials.
10. Reconèixer i representar les funcions definides a intervals senzilles, (constant, lineal i quadràtica).
11. Interpretar i utilitzar gràfiques i taules per obtenir valors desconeguts mitjançant la interpolació lineal.
12. Relacionar les funcions amb aplicacions científiques i empresarials.

GEOMETRIA

1. Mesura dels angles. Graus sexagesimals i radians.
2. Raons trigonomètriques d'un angle agut. Relacions entre elles.
3. Relacions mètriques als triangles. Resolució de triangles rectangles.
4. Raons trigonomètriques d'angles qualssevol.
5. Ús de la calculadora per a l'obtenció d'angles i raons trigonomètriques.
6. Aplicació dels coneixements geomètrics a la resolució de problemes mètrics al món físic.
7. Vectors en el pla. Coordenades d'un vector. Operacions amb coordenades. Mòdul i distància entre dos punts. Producte escalar. Angle de dos vectors. Paral·lelisme i perpendicularitat.

Criteris d'avaluació

1. Utilitza raons trigonomètriques (sinus, cosinus i tangent) dels angles en la resolució de problemes. Ús de la calculadora.
2. Utilitzar instruments, fórmules i tècniques apropiades per obtenir mesures directes i indirectes en situacions reals. Mesures de longituds i angles.
3. Calcular les components d'un vector a partir de dos punts i també a partir del seu mòdul i argument.
4. Calcular la suma, resta i producte de dos vectors gràficament i analíticament.
5. Calcular la distància entre dos punts en el pla.

6. Calcular el producte escalar de dos vectors analíticament i en funció dels seus mòduls i de l'angle que formen.
7. Estudiar el paral·lelisme i la perpendicularitat entre dos vectors.

ESTADÍSTICA i PROBABILITAT

1. Estadística descriptiva unidimensional. Tipus de variables: variables qualitatives i quantitatives. Mètodes estadístics. Interpretació i confecció de taules de freqüències i gràfics.
2. Paràmetres estadístics de centralització i dispersió: mitjana, moda, mediana, recorregut, variància i desviació típica. Propietats i càlcul d'aquests paràmetres.
3. Experiments aleatoris. Espai mostral. Successos. Operacions amb successos.
4. Probabilitat. Càlcul de probabilitats. Regla de Laplace.
5. Experiències compostes. Utilització de taules de contingència i diagrames d'arbre per a l'assignació de probabilitats.
6. Probabilitat condicionada. Probabilitat total.
7. Distribució de freqüències i distribució de probabilitat. Variable aleatòria.
8. Variable aleatòria discreta. Introducció a la funció de probabilitat i funció de distribució. Mitjana, variància i desviació típica. La distribució binomial. Càlcul de probabilitat en una distribució binomial. Ús de la taula de distribució binomial.
9. Variable aleatòria contínua. Introducció a la funció de densitat i funció de distribució. La distribució normal. Distribució normal estàndard, $N(0,1)$. Tipificació. Càlcul de probabilitats en una distribució normal. Ús de la taula de la distribució normal.
10. La distribució normal com a aproximació de la binomial.

Criteris d'avaluació

1. Elaborar i interpretar taules i gràfics estadístics, així com els paràmetres estadístics més usuals en distribucions unidimensionals i valorar qualitativament la representativitat de les mostres utilitzades.
2. Aplicar tècniques elementals de comptar (taules de contingència i diagrames d'arbre) per calcular probabilitats de successos aleatoris.

3. Calcular probabilitats en experiments compostos aplicant les propietats de la probabilitat de la unió i intersecció de successos. Calcular probabilitats condicionades i totals, mitjançant diagrames d'arbre o taules de contingència.
4. Utilitzar la distribució binomial, per calcular probabilitats, analitzar una situació real i prendre la decisió més convenient.
5. Analitzar situacions reals en què sigui necessari l'aplicació d'una variable aleatòria contínua. Utilitzar la distribució normal per calcular probabilitats mitjançant l'ús de la taula, analitzar una situació real i prendre la decisió més convenient.
6. Reconèixer i resoldre situacions on la distribució binomial pot aproximar-se per la normal.

BIBLIOGRAFIA

- Llibres de text de 1er de batxillerat (Matemàtiques I i II; Matemàtiques aplicades a lles Ciències Socials)
- Llibres de text de 4t d'ESO opció B
- Llibres de problemes resolts 1er (Matemàtiques I i II; Matemàtiques aplicades a lles Ciències Socials)
- Llibres de problemes resolts de 4t d'ESO opció B
- Internet
 - Recursos del MEC: projecte Descartes (<http://recursostic.educacion.es/descartes/web/>)
 - Recursos de CCAA:
 - Andalusia
<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/~sptmalaga/joomla/recursos/recursos/matematicas.htm>
 - Catalunya
<http://www.xtec.cat/~jbroch/matescfgs/matematiques.htm>
 - Recursos de Centres
 - IES's
 - Altres centres de persones adultes

- D'altres

CRITERIS DE CORRECCIÓ I QUALIFICACIÓ

- Tots els exercicis a respondre tenen el mateix valor. Si no s'expressa el contrari, els punts es repartiran a parts iguals entre els apartats.
- Les respostes han de ser justificades, amb explicacions ben presentades, ordenades, clares i precises.
- Cada exercici es valorarà de la següent forma:
 - L'ús adequat dels conceptes i el plantejament, tant global com de cadascuna de les parts, amb un 30%.
 - L'ús adequat dels procediments per a resoldre'l, un 50%.
 - El resultat final adient, un 20%. Aquest apartat es puntuarà en funció dels errors de càlcul comesos. Els errors de càlcul numèric que no siguin de conceptes es tindran en menor consideració.

MATERIAL QUE ES PODRÀ USAR DURANT LA PROVA

- Es permetrà l'ús de calculadora científica, però no de gràfics ni programable. No es podran usar telèfons mòbils ni aparells de telecomunicacions.
- Si l'alumne vol, podrà fer ús de regles, esquadra, cartabó i compàs.
- L'examen es presentarà escrit a tinta, en cap cas es respondrà a llapis. Els exàmens que es responguin a llapis es consideraran com a inexistents.
- No es pot entrar a l'examen amb textos o documents escrits.
- En el cas de ser necessari usar taules per resoldre l'examen, aquestes seran facilitades pels examinadors. Per tant, queda prohibit als alumnes entrar a l'examen amb cap tipus de documentació.

MODELS D'EXAMEN DE MATEMÀTIQUES

Model 1

- Llegeix atentament els enunciats abans de contestar a les qüestions i de resoldre els problemes.
- Revisa amb cura la prova abans de lliurar-la definitivament.

1. En un dia d'estiu, a l'Aeroport de Palma han sortit el triple d'avions cap a Barcelona, dels que han sortit cap a Eivissa. Aquest mateix dia, per cada tres vols cap a Menorca n'hi ha hagut cinc cap a Eivissa. A més, el nombre de vols cap a Barcelona, cap a Menorca i cap a Eivissa, en total, ha estat de 23. Planteja un sistema d'equacions que expressi aquesta situació i resol-el pel mètode de Gauss.

2. La distància entre el far del Dic de l'Oest i el far de la Riba, a l'entrada del Port de Palma és, aproximadament, de 0,5 milles. Les visuals al vaixell des de cada un dels fars Oest i Riba, formen angles de 50° i 40° , respectivament, amb la línia que uneix els dos fars. Calcula la distància del vaixell a cada un dels fars.

3. La funció $B(x) = -x^2 + 6x - 5$ expressa els beneficis, en milers d'euros, en l'elaboració de x milers d'un tipus determinat de coixins, sempre que se n'elaborin menys de 5.000.

- a) Fes la gràfica de la funció $B(x)$. (1 pt.)
- b) Calcula per quants de milers de coixins es té el màxim benefici. (0,5 pts.)
- c) Calcula el valor del benefici màxim. (0,5 pts.)

d) Calcula per quants de milers de coixins es tenen pèrdues. (0,5 pts.)

4. Es sap que la llargària d'una espècie de peix de la Mediterrània es distribueix normalment, amb mitjana 25 cm i desviació típica 4 cm. Mestre Miquel va anar a pescar l'altre dia i va pescar un peix de l'anomenada espècie. Diu que feia més de 30 cm de llarg.

- a) Quina és la probabilitat de que no sigui veritat el que diu Mestre Miquel?
- b) Quina és la probabilitat de que la seva llargària estàs entre 24 i 26 cm?

Model 2

- Llegeix atentament els enunciats abans de contestar a les qüestions i de resoldre els problemes.
- Revisa amb cura la prova abans de lliurar-la definitivament.

1. Un any determinat, el 60% del joves que acabaren l'ESO, començaren batxillerat. Més endavant, dels que no havien començat batxillerat, un 30% es presentà a la prova d'accés a Cicles Formatius de Grau Superior i, d'aquests, en van aprovar el 10%. Si aquests que aprovaren eren en total 12 alumnes,

- a) quants alumnes havien acabat l'ESO aquell any?
- b) quants es presentaren a la prova d'accés?

2. Volem calcular l'altura "h" a la que es troba el punt P, més alt d'una antena de telefonia mòbil. Per això, des d'un punt A d'enterra mesuram l'angle que forma la visual AP amb l'horitzontal i resulta ser de 60° . Caminam 10 metres cap enrere i la nova visual A'P forma ara un angle de 40° .

- a) Quina és l'altura "h"?
- b) Quina és la distància d'A a la vertical de l'antena?

3. Es té enregistrat que l'any 2000 una autoescola va formar 1.550 alumnes.

També sabem que el 2010 en formaren a 1.670. Mitjançant interpolació lineal,

- a) estima el nombre d'alumnes formats l'any 2007.
- b) fes una previsió pel nombre d'alumnes que es formaran l'any 2020.

4. A una empresa, el 25% dels empleats no tenen ni cotxe ni moto. Si sabem que, del total d'empleats, el 30% tenen cotxe i el 60% tenen moto,

- a) esbrina quin percentatge té cotxe i moto.
- b) calcula quin percentatge té només moto.

Model 3

- Llegeix atentament els enunciats abans de contestar a les qüestions i de resoldre els problemes.

- Revisa amb cura la prova abans de lliurar-la definitivament.

1. Una persona va invertir 60.000 € repartits en tres empreses i va obtenir 4.500 € de beneficis.

Calcula la inversió que va efectuar a cada empresa si sabem que va fer el doble d'inversió a l'empresa A que a la B i la C juntes i que els beneficis de les empreses van ser del 5% a l'empresa A, del 10% a la B i del 20% a la C.

2. Siguin els vectors $\vec{u}(12,5)$, $\vec{v}(3,-4)$. Calcular:

a) $|\vec{u}|$ i $|\vec{v}|$

b) L'angle de \vec{u} i \vec{v}

c) Un vector ortogonal a \vec{u}

d) Un vector unitari ortogonal a \vec{v}

3. Les despeses fixes mensuals d'una empresa per la fabricació de x televisors són:

$D(x) = 3.000 + 25x$, en milers d'euros, i els ingressos mensuals són: $I(x) = 50x - 0,02x^2$, també en milers d'euros.

a) Quins són els beneficis si ven 250 televisors en un mes?

b) Quants de televisors s'han de fabricar perquè el benefici sigui màxim?

c) Representa la funció *Nre. de televisors fabricats-beneficis*.

4. Dels crèdits concedits per un banc, un 42% ho són per a clients nacionals, un 33% per a clients de la Unió Europea i un 25% per a individus de la resta del món.

D'aquests crèdits, són destinats a la vivenda un 30%, un 24% i un 14% segon siguin nacionals, de la Unió Europea o de la resta del món.

Elegit un client a l'atzar, troba la probabilitat de:

- a) Que el client pertany a la Unió Europea i que el crèdit concedit sigui per a vivenda.
- b) Que el crèdit concedit no sigui per a vivenda.

Model 4

- Llegeix atentament els enunciats abans de contestar a les qüestions i de resoldre els problemes.
- Revisa amb cura la prova abans de lliurar-la definitivament.

1. En una botiga, un client s'ha gastat 150 euros en la compra de 12 articles, entre discos, llibres i carpetes. Cada disc li ha costat 20 euros, cada llibre 15 euros, i cada carpeta 5 euros. Se sap que entre discos i carpetes hi ha el triple que de llibres.

- a) Formula el sistema d'equacions associat a l'enunciat anterior.
- b) Determina quants articles ha comprat de cada tipus

2. a) Utilitzant les relacions fonamentals, troba $\cos \alpha$ i $\operatorname{tg} \alpha$, sabent que $\sin \alpha = \frac{\sqrt{13}}{5}$ i que α és un angle del segon quadrant. Simplifica i racionalitza quan calgui.

b) Respecte d'una base ortonormal les coordenades de tres vectors són:

$$\vec{u}(2, -3), \vec{v}(4, 5), \vec{w}(k, 10)$$

1r) Calcular $\vec{u} \cdot \vec{v}$.

2n) Trobar el valor de k per a què \vec{v} sigui perpendicular a \vec{w} .

3. Imagina que vols comprar un cotxe i que dubtes, per motius econòmics, entre el model de gasoil o de gasolina. Les característiques d'un i l'altre són:

	Gasoil	Gasolina
Cost del cotxe	25.300 €	23.800 €
Preu litre combustible	1,202 €	1,257 €
Consum (100 km)	5,7 litres	8,1 litres

a) Escriu les funcions que donen el cost total per a x quilòmetres per a cada model de cotxe.

b) A partir de quants quilòmetres ens interessa més el model de gasoil?

c) Si compres el model de gasoil, després de 100.000 km quin serà l'estalvi respecte del model de gasolina?

4. S'ha passat un test d'agressivitat a tres-cents al·lots i al·lotes de 16 anys i s'ha observat que es distribueixen normalment amb una mitjana de 30 i una desviació típica de 12. Calcula:

- a) quants tenen una puntuació superior a 42.
- b) quina proporció té una puntuació entre 20 i 35.

Model 5

- Llegeix atentament els enunciats abans de contestar a les qüestions i de resoldre els problemes.
- Revisa amb cura la prova abans de lliurar-la definitivament.

1. El propietari d'un bar ha comprat refrescs, cervesa i vi per un import de 500 € (sense impostos). El vi val 60 € menys que els refrescs i la cervesa plegats. Pels refrescs ha de pagar un IVA del 6%, per la cervesa del 12% i pel vi del 30%, això fa que la factura total, amb IVA, sigui de 592,40 €

- a) Planteja un sistema d'equacions per determinar la inversió que ha fet en refrescs, cervesa i vi.
- b) Calcula la quantitat invertida en cada tipus de beguda.

2. Els punts $A(2,1)$, $B(2,5)$ i $C(5,1)$ formen un triangle. Usant les propietats del producte escalar calcula els angles del triangle, i amb les de la distància la longitud dels costats.

3. Un poble té 7300 habitants. Sabem que la funció de creixement de la població s'ajusta a una funció exponencial. Si el creixement de la població és del 3'4%, respon a les següents qüestions:

- Quina serà la funció de creixement de la població en funció del temps?
- Quants d'habitants tindrà al cap de cinc anys?
- Se sap que quan en tingui 10.000 haurà de fer unes fortes inversions en infraestructures, perquè les que tingui ja li seran obsoletes (carrers estrets, més escoles, sanitat, etc.). Quant de temps tardarà a tenir els 10.000 habitants?

4. En una reunió hi ha 120 homes i 90 dones. La tercera part dels homes i la tercera part de les dones són africans. La meitat dels homes i de les dones són europeus. La resta d'altres països asiàtics. Elabora una taula de contingència amb aquesta informació. Si elegim una persona a l'atzar:

- Quina és la probabilitat que sigui una dona africana?
- Quina és la probabilitat que sigui un home asiàtic?
- Si ha sortit una persona europea, quina és la probabilitat que sigui una dona?

Model 6

- Llegeix atentament els enunciats abans de contestar a les qüestions i de resoldre els problemes.
- Revisa amb cura la prova abans de lliurar-la definitivament.

1. Resol:

a) $\sqrt{2x - 1} + 2 = 3x$

b) $x^4 - 3x^2 = -2$

2. D'un paral·lelogram coneixem tres vèrtexs consecutius, A(5,6), B(3,4), C(8,7), calcula:

- El vèrtex D
- El vector que va de A a D.
- L'angle ABC del paral·lelogram

3. Les despeses anuals d'una empresa que fabrica x ordinadors són $G(x) = 20000 + 250x$. Els ingressos per vendes són $I(x) = 600x - 0'1x^2$. Sabem que els beneficis són els ingressos menys les despeses.

- Quina és la funció benefici? Descriu aquesta funció.
- Quin és el benefici màxim que podem aconseguir i quants ordinadors hem de vendre?

4. Un estoig conté 5 llàpissos de igual forma i tamany, 2 de blaus i 3 de verds. S'extrau un llapis i després un altre.

- a) Escriu els esdeveniments elementals, M: 'només ha sortit un llapis verd'; N: 'el segon llapis és blau'.
- b) Calcula $P(M)$; $P(N)$; $P(M \cap N)$.
- c) Estudia la independència de M i N.

Taula de la distribució de probabilitat normal

$P(X < z)$

	z	0.00	0.01	0.02	0.03	0.04	0.05	0.06	0.07		
0.08	0.09										
0.0		0.5000	0.5040	0.5080	0.5120	0.5160	0.5199	0.5239	0.5279	0.5319	0.5359
0.1		0.5398	0.5438	0.5478	0.5517	0.5557	0.5596	0.5636	0.5675	0.5714	0.5753
0.2		0.5793	0.5832	0.5871	0.5910	0.5948	0.5987	0.6026	0.6064	0.6103	0.6141
0.3		0.6179	0.6217	0.6255	0.6293	0.6331	0.6368	0.6406	0.6443	0.6480	0.6517
0.4		0.6554	0.6591	0.6628	0.6664	0.6700	0.6736	0.6772	0.6808	0.6844	0.6879
0.5		0.6915	0.6950	0.6985	0.7019	0.7054	0.7088	0.7123	0.7157	0.7190	0.7224
0.6		0.7257	0.7291	0.7324	0.7357	0.7389	0.7422	0.7454	0.7486	0.7517	0.7549
0.7		0.7580	0.7611	0.7642	0.7673	0.7704	0.7734	0.7764	0.7794	0.7823	0.7852
0.8		0.7881	0.7910	0.7939	0.7967	0.7995	0.8023	0.8051	0.8078	0.8106	0.8133
0.9		0.8159	0.8186	0.8212	0.8238	0.8264	0.8289	0.8315	0.8340	0.8365	0.8389
1.0		0.8413	0.8438	0.8461	0.8485	0.8508	0.8531	0.8554	0.8577	0.8599	0.8621
1.1		0.8643	0.8665	0.8686	0.8708	0.8729	0.8749	0.8770	0.8790	0.8810	0.8830
1.2		0.8849	0.8869	0.8888	0.8907	0.8925	0.8944	0.8962	0.8980	0.8997	0.9015
1.3		0.9032	0.9049	0.9066	0.9082	0.9099	0.9115	0.9131	0.9147	0.9162	0.9177
1.4		0.9192	0.9207	0.9222	0.9236	0.9251	0.9265	0.9279	0.9292	0.9306	0.9319
1.5		0.9332	0.9345	0.9357	0.9370	0.9382	0.9394	0.9406	0.9418	0.9429	0.9441
1.6		0.9452	0.9463	0.9474	0.9484	0.9495	0.9505	0.9515	0.9525	0.9535	0.9545
1.7		0.9554	0.9564	0.9573	0.9582	0.9591	0.9599	0.9608	0.9616	0.9625	0.9633
1.8		0.9641	0.9649	0.9656	0.9664	0.9671	0.9678	0.9686	0.9693	0.9699	0.9706
1.9		0.9713	0.9719	0.9726	0.9732	0.9738	0.9744	0.9750	0.9756	0.9761	0.9767
2.0		0.9772	0.9778	0.9783	0.9788	0.9793	0.9798	0.9803	0.9808	0.9812	0.9817
2.1		0.9821	0.9826	0.9830	0.9834	0.9838	0.9842	0.9846	0.9850	0.9854	0.9857
2.2		0.9861	0.9864	0.9868	0.9871	0.9875	0.9878	0.9881	0.9884	0.9887	0.9890
2.3		0.9893	0.9896	0.9898	0.9901	0.9904	0.9906	0.9909	0.9911	0.9913	0.9916
2.4		0.9918	0.9920	0.9922	0.9925	0.9927	0.9929	0.9931	0.9932	0.9934	0.9936
2.5		0.9938	0.9940	0.9941	0.9943	0.9945	0.9946	0.9948	0.9949	0.9951	0.9952
2.6		0.9953	0.9955	0.9956	0.9957	0.9959	0.9960	0.9961	0.9962	0.9963	0.9964
2.7		0.9965	0.9966	0.9967	0.9968	0.9969	0.9970	0.9971	0.9972	0.9973	0.9974
2.8		0.9974	0.9975	0.9976	0.9977	0.9977	0.9978	0.9978	0.9979	0.9979	0.9981
2.9		0.9981	0.9982	0.9982	0.9983	0.9984	0.9984	0.9985	0.9985	0.9986	0.9986
3.0		0.9987	0.9987	0.9987	0.9988	0.9988	0.9989	0.9989	0.9989	0.9990	0.9990